

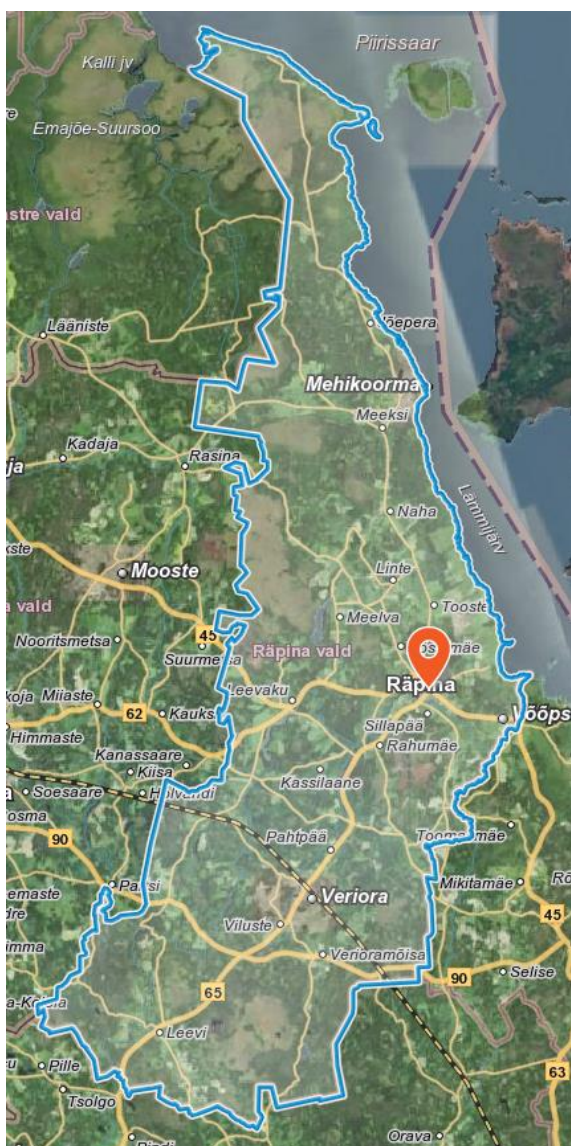
Lisa 1 Rápina valla hetkeolukord

Sisukord

LÄHTEOLUKORD	2
RÄPINA VALLA ARENGUSTSENAARIUMID	8
RAHVASTIKU MUUTUS VALLA PIIRKONDADE LÕIKES	11
<i>Meerapalu piirkond (Meerapalu ja Pedaspää külad)</i>	11
<i>Mehikoorma piirkond (Mehikoorma alevik, Parapalu, Jõepera, Aravu, Sikakurmu, Meeksi ja Haavametsa külad)</i>	12
<i>Linte piirkond (Linte, Naha, Kõnnu ja Mägiotsa külad)</i>	13
<i>Rápina piirkond (Rápina linn, Suure-Veerksu, Ristipalo, Nulga, Raigla, Sillapää, Rahumäe, Tooste, Raadama, Sülgoja, Köstrimäe ja Meelva külad)</i>	13
<i>Vööpsu piirkond (Vööpsu alevik)</i>	14
<i>Leevaku piirkond (Leevaku, Saareküla, Jaanikeste, Toolamaa, ja Kassilaane külad)</i>	15
<i>Ruusa piirkond (Ruusa, Vöküla, Võiardi, Pääsna, Pindi külad)</i>	15
<i>Veriora piirkond (Veriora alevik, Krimsi, Pahtpää, Väike-Veerksu, Männisalu, Jõevara, Kikka, Võika, Tsirksi, Kullamäe, Mõtsavaara, Laho, Viluste, Väandra, Verioramõisa, Vinso, Haavapää, Nohipalo külad)</i> .	16
<i>Leevi piirkond (Leevi, Soohara, Sarvemäe, Süvahavva, Viira, Koolma, Himmiste, Vareste, Koolmajärve, Jõeveere, Lihtensteini, Kunksilla, ja Timo külad)</i>	17
INIMEST JA LOODUST ARVESTAV ELUKESKKOND	19
AVALIK RUUM JA PLANEERINGUD	19
MAAKASUTUS JA ELAMUMAJANDUS	19
LOODUS JA KESKKOND NING SELLE KAITSE	20
JÄÄTMEAJANDUS	21
TEEDEVÕRK JA TÄNAVAVALGUSTUS, TRANSPORT JA LIIKUVUS	22
ÜHISTRANSPOORT.....	23
SADAMAD	24
TÄNAVAVALGUSTUS	24
VEEMAJANDUS.....	24
SIDE JA ELEKTER.....	25
SOOJA- JA ENERGIAMAJANDUS	25
ENESEARENGUT VÕIMALDAV JA KAASAV HARIDUS NING NOORSOOTÕ	25
ALUSHARIDUS	26
ÜLDHARIDUS	27
HUVIHARIDUS	28
NOORSOOTÕ	28
ELANIKE TURVALISUST NING VAJADUSI JA HEAOLU TOETAV KESKKOND	28
SOTSIAALTEENUSED JA -TOETUSED	28
TERVISHOID JA RAHVATERVIS.....	33
TURVALISUS.....	34
PIIRKONNA ERIPÄRASID VÄÄRTUSTAV KULTUURIRUUM	34
KULTUUR, VABA AEG JA SPORT	34
ELUJÕULINE JA ARENEV ETTEVÕTLUS	36
ETTEVÕTLUS JA ETTEVÕTLIKKUS	36

Lähteolukord

Räpina vald asub Põlva maakonnas Võhandu jõe alamjooksul. Varasema Räpina vallaga ühinesid 2017. aasta haldusreformi käigus Meeksi vald ja Veriora vald. Pikliku kujuga 592,77 km² suurune vald piirneb põhja, ida ja kirdeosas Lämmijärvega, naabervaldadeks on Setomaa, Võru, Põlva ja Kastre vald. Valla haldusterritooriumil asub üks linn (Räpina), kolm alevikku (Mehikoorma, Veriora ja Võõpsu) ja 62 küla (Aravu, Haavametsa, Haavapää, Himmiste, Jaanikeste, Jõepera, Jõevara, Jõeveere, Kassilaane, Kikka, Kirmsi, Koolma, Koolmajärve, Kullamäe, Kunksilla, Kõnnu, Köstrimäe, Laho, Leevaku, Leevi, Lihtensteini, Linte, Meeksi, Meelva, Meerapalu, Mõtsavaara, Mägiotsa, Männisalü, Naha, Nohipalo, Nulga, Pahtpää, Parapalu, Pindi, Pääsna, Raadama, Rahumäe, Raigla, Ristipalo, Ruusa, Saareküla, Sarvemäe, Sikakurmu, Sillapää, Soohara, Suureveerksu, Sülgoja, Sühavavva, Timo, Toolamaa, Tooste, Tsirksi, Vareste, Verioramõisa, Viira, Viluste, Vinso, Võiardi, Võika, Võuküla, Väike-Veerksu, Vändra). Räpina valla keskuseks on Räpina linn.

Joonis 1 Räpina valla kaart

Allikas: Maa-amet

Valla rahvastikutihedus on 10 in/km² kohta, mis on kolm korda väiksem Eesti keskmisest (31,6 in/km²). Üldiselt on tegu hajaasustuse piirkonnaga (keskmiselt 7 inimest km² kohta), peamiseks erandiks on Räpina linn (pindala 3,7 km² ja elanike arv 1965).

Põlva maakonda läbivate magistraalteede struktuur tekitab põhja-lõuna suunalist tsoneeritust, kuivõrd ida-lääne suunalised liikumised on rohkem takistatud. See pärsib ka maakonna peamistesse keskustesse (Põlvasse ja Räpinasse) koondumise ning keskuste omavahelise koostöö võimalusi¹. Tähtsaim valda läbiv tee on riikliku tähtsusega Tartu–Värsk–Petseri maantee. Lisaks läbivad valda:

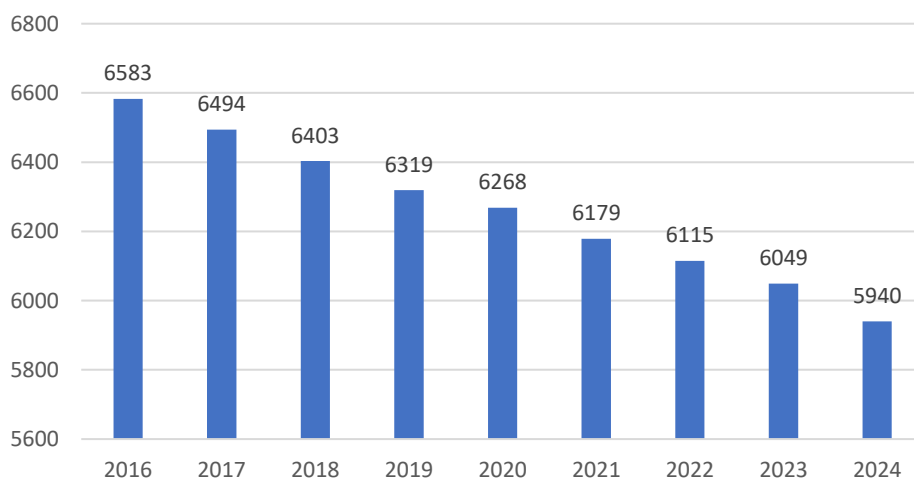
- Võru–Räpina tugimaantee nr 65;
- Räpina–Rasina kõrvalmaantee nr 18186;
- Räpina–Aravu kõrvalmaantee nr 18292.

Valda läbib Tartu–Koidula raudteeliin. Vallasiseselt on kolm peatust: Ruusal, Verioral ja Ilumetsas. Kaubavedudeks kasutatakse Veriora jaama.

Räpina vallas asuvad Räpina, Võõpsu, Laaksaare ja Mehikoorma sadamad. Laaksaare sadamast toimub ühenduse pidamine Piirissaarega.

Elanike arv Räpina vallas on viimastel kümnenditel olnud pidevas languses. Võrreldes aastaga 2000 on valla elanike arv vähenenud umbes 25%. Aastatel 2018–2023 on elanike koguarv vallas vähenenud 688 inimese võrra, ehk üle 10%, mida kujutab joonis 2.

Elanike arvu muutus Räpina vallas 2016-2024

Joonis 2 Elanike arvu muutus Räpina vallas 2016-2024

Allikas: Statistikaamet (arvestuslik rahvaarv sõltuvalt kasutatavast meetodikast).

Elanikkonna muutus asustusüksuste lõikes ajavahemikus 2018–2024 on olnud järgmine (vt Tabel 1, lk 3–5):

Asustusüksus	2018	2020	2023	2024
Räpina	2154	2133	2014	1965
Mehikoorma	209	209	198	197

¹ Põlva maakonnaplaneering 2030+ (https://maakonnaplaneering.ee/wp-content/uploads/2021/09/1_seletuskiri-3.pdf), lk 6

Veriora	420	415	371	363
Võõpsu	173	177	153	145
Aravu	76	74	66	66
Haavametsa	10	10	6	5
Haavapää	16	16	18	18
Himmiste	19	20	20	19
Jaanikeste	51	51	45	41
Jõepera	66	69	69	63
Jõevara	7	9	8	8
Jõeveere	25	25	25	30
Kassilaane	66	62	62	60
Kikka	23	22	23	23
Kirmsi	20	21	16	16
Koolma	3	3	5	5
Koolmajärve	3	3	5	5
Kullamäe	13	14	15	15
Kunksilla	15	17	15	15
Kõnnu	45	42	40	44
Kõstrimäe	131	135	146	144
Laho	21	21	20	18
Leevaku	144	147	138	139
Leevi	206	203	196	192
Lihtensteini	13	13	13	12
Linte	215	201	203	210
Meeksi	85	79	80	80
Meelva	63	68	66	63
Meerapalu	55	37	37	35
Mõtsavaara	3	4	5	4
Mägiotsa	57	54	45	47
Männisalu	19	18	18	18
Naha	117	115	105	102
Nohipalo	17	17	19	20
Nulga	67	75	84	85
Pahtpää	90	86	85	84
Parapalu	3	3	4	4
Pedaspää	N/A	13	11	11
Pindi	13	14	14	15
Pääsna	30	32	35	35
Raadama	106	117	105	105
Rahumäe	89	84	81	76
Raigla	122	121	116	111
Ristipalo	218	222	228	229
Ruusa	214	220	208	208
Räpina vald	55	15	24	24
Saareküla	27	23	24	23
Sarvemäe	16	16	19	17
Sikakurmu	21	19	20	20
Sillapää	118	116	128	121
Soohara	31	36	34	36
Suure-Veerksu	24	25	26	27

Sülgoja	40	45	35	37
Süvahavva	21	21	20	18
Timo	5	5	7	7
Toolamaa	46	52	56	55
Tooste	78	76	85	81
Tsirksi	15	14	18	14
Vareste	19	18	15	13
Verioramõisa	77	72	81	88
Viira	15	15	21	20
Viluste	112	113	107	104
Vinso	9	10	7	7
Võiardi	22	24	28	30
Võika	20	19	16	17
Võuküla	64	61	58	55
Väike-Veerksu	39	37	32	31
Vändra	31	29	26	25

Tabel 1 Räpina valla elanike arvu muutus asustusüksuste lõikes 2018-2024.

Allikas: Rahvastikuregister

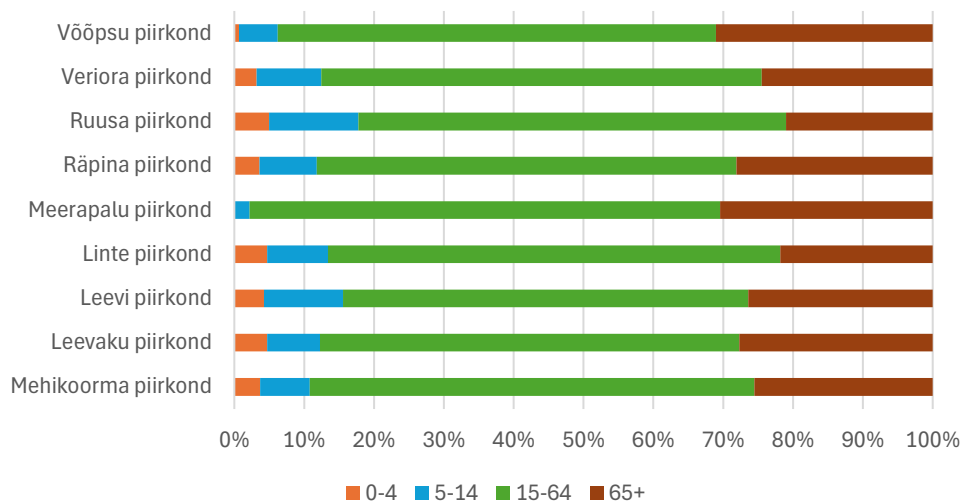
Elanikkonna suuruse muutus üksikute asustusüksuste lõikes ei saa olla aluseks oluliste järelduste tegemisele, kuigi protsentuaalselt võib elanike arvu kasv või kahanemine olla suur, on absoluutarvudes see reeglina ühekohaline number.

Räpina valla hajaasustusest lähtuvalt oleme valla rahvastiku olukorra ja arengutsenaariumite kajastamisel jaganud valla üheksaks piirkonnaks:

- Meerapalu piirkond (Meerapalu ja Pedaspää külad)
- Mehikoorma piirkond (Mehikoorma alevik, Parapalu, Jõepera, Aravu, Sikakurmu, Meeksi ja Haavametsa külad)
- Linte piirkond (Linte, Naha, Kõnnu ja Mägiotsa külad)
- Räpina piirkond (Räpina linn, Suure-Veerksu, Ristipalo, Nulga, Raigla, Sillapää, Rahumäe, Tooste, Raadama, Sülgoja, Köstrimäe ja Meelva külad)
- Võõpsu piirkond (Võõpsu alevik)
- Leevaku piirkond (Leevaku, Saareküla, Jaanikeste, Toolamaa, ja Kassilaane külad)
- Ruusa piirkond (Ruusa, Võuküla, Võiardi, Pääsna, Pindi külad)
- Veriora piirkond (Veriora alevik, Krimsi, Pahtpää, Väike-Veerksu, Männisalu, Jõevara, Kikka, Võika, Tsirksi, Kullamäe, Mõtsavaara, Laho, Viluste, Vändra, Verioramõisa, Vinso, Haavapää, Nohipalo külad)
- Leevi piirkond (Leevi, Soohara, Sarvemäe, Süvahavva, Viira, Koolma, Himmiste, Vareste, Koolmajärve, Jõeveere, Lihtensteini, Kunksilla, ja Timo külad)

Nagu jooniselt 3, lk 6 nähtub, on 2023 seisuga proportsionaalselt kõige rohkem lapsi noori (0-15) Ruusa ja Leevaku piirkondades. Vanemaealiste (65+) osakaal on kõige suurem Meerapalu ja Võõpsu piirkondades. Arvuliselt on kõige rohkem elanike kõigi vanusgruppide lõikes Räpina piirkonnas (vt joo nist 15).

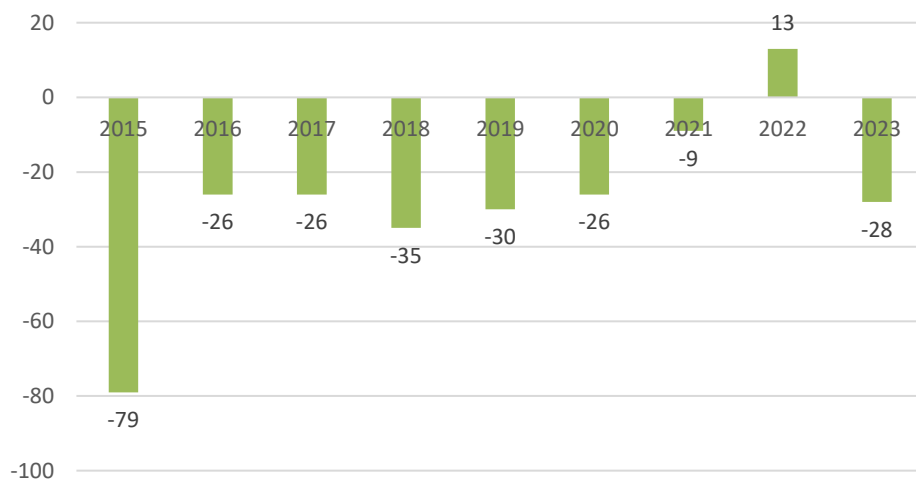
Piirkondade elanike vanuselised proportsioonid

Joonis 3 Rõpina valla piirkondade elanike vanuselised proportsioonid võrdluses (01.01.2024)
Allikas: Rahvastikuregister

Rõpina valla rändesaldo (vt joonis 4) oli ajavahemikus 2015–2021 negatiivne. Alates aastast 2016 oli vallast välja rännanud inimeste arv stabiilselt keskmiselt umbes 29 inimese võrra suurem, kui valda elama asunud inimeste arv. Pärast 2020. aastat olukord muutus: aastal 2021 oli rändesaldo kõigest -9 inimest ja 2022. aastal oli rändesaldo positiivne, +13 inimest (põhjuseks valda asunud ajutise kaitse saanud Ukraina kodanikud). Samas on 2022. aasta positiivne rändesaldo liiga väike ja ajutine, kompenseerimaks elanike arvu kahanemist tulenevalt negatiivsest loomulikust iibest. Suure tõenäosusega ei muuda võimalik positiivne rändesaldo ka tulevikus valla demograafilist arengut.

Rõpina valla rändesaldo 2015-2023

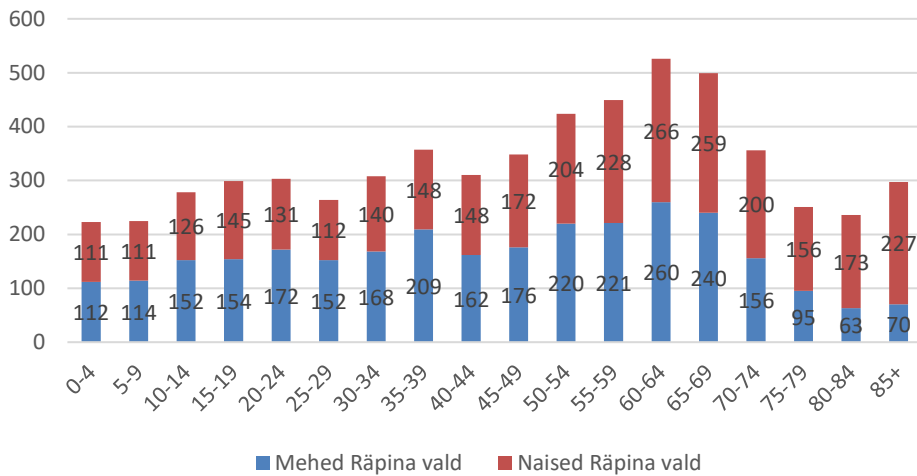

Joonis 4 Rõpina valla rändesaldo 2015-2023.
Allikas: Statistikaamet

Jooniselt 5 on näha, et suurim arv vallaelanike on vanusegrupis 60–69 ning suhteliselt suur on ka vanusegrupp 50–59. Noorte põlvkond vanuses 20–29 on suhteliselt väike. Mõeldav on ka meeste (vanusegrupis 20–44) märgatavalt suurem arv, võrreldes samaealiste naiste arvuga. Arengukava perioodi ehk järgmise kaheteistkümneme aasta vaates järeldub, et Rõpina vald on vananeva elanikkonnaga vald - tööeline elanikkond väheneb ja eakate osakaal suureneb (juba täna moodustavad eakad osades asustusüksustes ligi kolmandiku elanikest). Sünnitusealiste naiste

vähesest arvust johtuvalt ja arvestades sündimuskordajat on loomulik iive väike ja tulevikus langeb sündide arv eeldatavalt veelgi.

Räpina valla rahvastiku vanuseline jaotus 2024

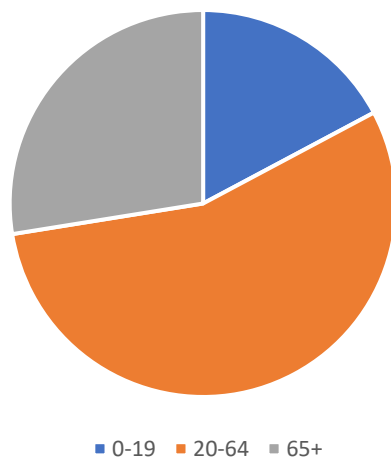
Joonis 5 Räpina valla rahvastiku vanuseline jaotus (01.01.2024).

Allikas: Statistikaamet (arvestuslik rahvaarv kokku 5953 inimest sõltuvalt kasutatavast meetodikast).

1. jaanuari 2024 seisuga elab Räpina vallas (vt Joonis 6):

- lapsi ja noori vanuses 0-19 kokku 1025 inimest (17% valla kogu elanikkonnast)
- elanikke vanuses 20-64 kokku 3289 inimest (55% valla kogu elanikkonnast)
- elanikke vanuses 65 ja vanemad kokku 1639 inimest (28% valla kogu elanikkonnast)

Räpina valla elanike vanuseline jaotus

Joonis 6 Räpina valla elanike vanuseline jaotus (01.01.2024)

Allikas: Statistikaamet (arvestuslik rahvaarv kokku 5953 inimest sõltuvalt kasutatavast meetodikast).

Räpina valla tööealiste elanike arv (vanuses 15–74) seisuga 01.01.2024 oli 4443 inimest. Töötukassa andmetel on registreeritud töötute arv Räpina vallas olnud aastatel 2022 ja 2023 keskmisel tasemel 233 inimest.

Räpina valla elanike keskmine brutopalk 2022. aasta lõpu seisuga oli 1307 eurot², mis on oluliselt madalam kui Eesti keskmine brutopalk 1685 eurot.

Demograafiline töötururindeks (5–14-aastaste ja 55–64-aastaste inimeste omavaheline proportsioon) oli 01.01.2024 seisuga 0,51 (Eesti keskmine 0,9), mis näitab, et Räpina valla elanikest siseneb vanuse tõttu järgmistel aastatel tööturule oluliselt vähem inimesi, kui sealt lahkub. Siiski on teinud demograafiline töötururindeks viimastel aastatel väikese positiivse arengu (vastav väärtus 2021. aastal 0,48).

Sarnaselt paljudele teistele Eesti omavalitsustele töötab märgatav osa Räpina valla tööealistest elanikest väljaspool koduvalda. Viimase rahvaloenduse andmetel töötas Räpina valla elanikest 951 inimest väljaspool koduvalda ja kuus inimest välismaal (kokku üle 21% tööealisest elanikkonnast)³.

Aastal 2023 oli Räpina valda registreeritud 517 ettevõtet. Suurima osa neist moodustasid põllumajanduse, metsamajanduse ja kalapüügiga tegelevad ettevõtted (183), millele järgnesid ehitusettevõtted (60), töötlev tööstus (43) ning hulgi- ja jaekaubandusettevõtted (42). Nimetatud neli valdkonda moodustavad üle 60% kõikidest valda registreeritud ettevõtetest.

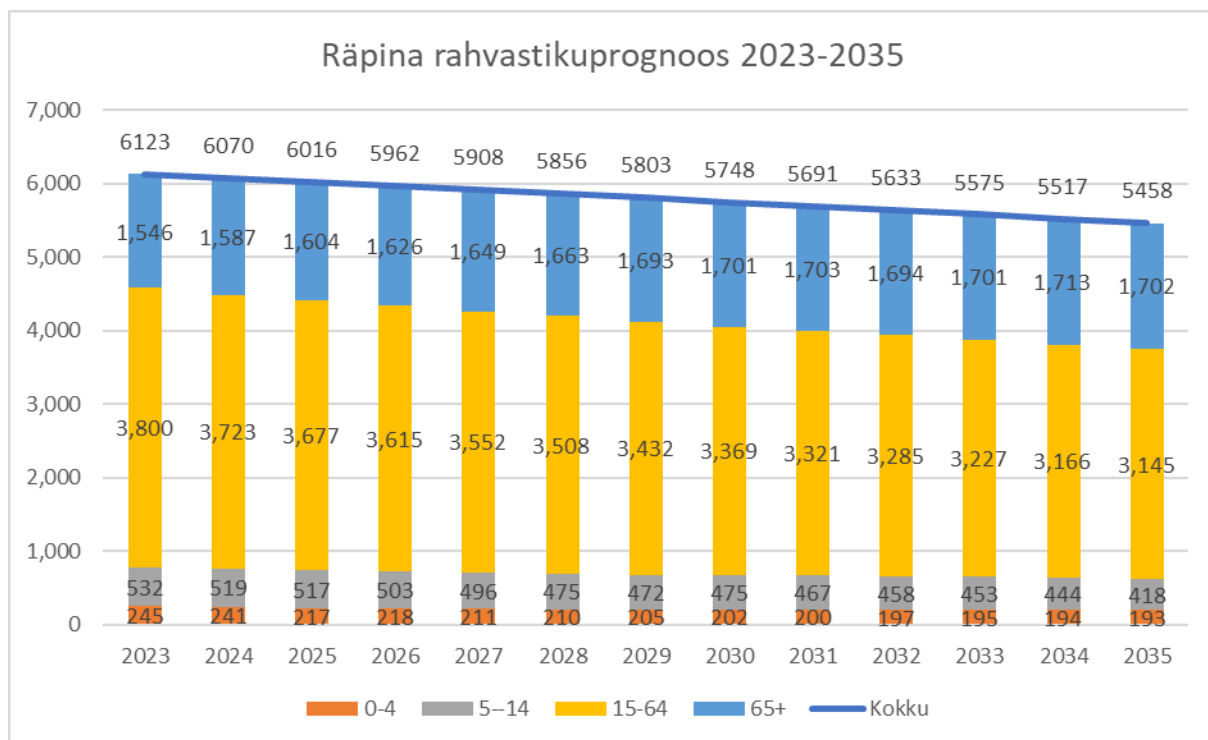
Räpina valla arengustsenaariumid

Räpina valla näol on tegemist väheneva ja kahaneva elanikkonnaga vallaga. Vallaelanike arvu vähenemine on tingitud nii negatiivsest loomulikust iibest kui väljarändest. Arengukava koostamiseks koostati valla rahvastikuarengu stsenaarium aastani 2035, mis võtab arvesse muutusi loomulikus iibes ja rändesaldot (eelduseks senine keskmine rändesaldo ajavahemikus 2016–2021, ehk -25 inimest). Keskmise rände väärtuse arvutamisel on arvatud välja 2015. aasta miinimum -79 ja 2022. aasta maksimum +13 inimest. Rände väärtus -25 inimest on osakaalult umbes 0,5% valla elanikkonnast, mistõttu eraldi rändepõhist stsenaariumi ei ole mõistlik koostada. See kattuks baasstsenaariumiga. Samuti ei ole mõistlik koostada kasvustsenaariumi, mille kohaselt sisseränne ületab märgatavalt väljarände ja loomulik iive on positiivne, sest tegu ei ole realistliku stsenaariumiga.

---

² Allikas: Statistikaamet, <https://juhtimislaud.stat.ee/et/piirkondlik-statistika-3/rapina-vald-54>

³ https://andmed.stat.ee/et/stat/rahvaloendus_rel2021_rahvastiku-majanduslik-aktiivsus_hoivatud-ja-tooranne/RL21163/table/tableViewLayout2

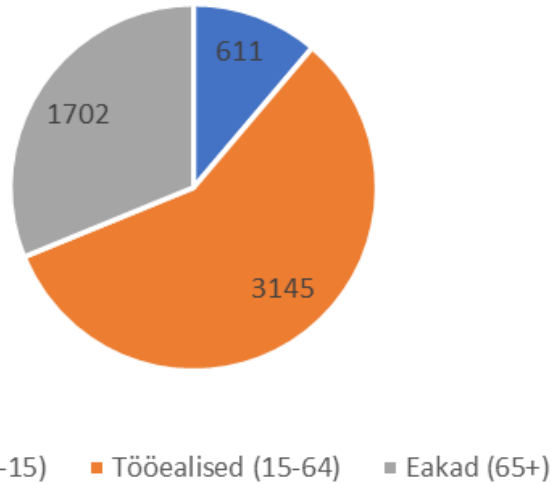

Joonis 7 Räpina valla rahvastikuprognosis⁴

Jooniselt 7 nähtub, et kogu rahvastik väheneb perioodil 665 inimese võrra (10.8%), sh väheneb 0–4 aastaste laste arv 52 võrra, 4–15 aastaste laste arv 114 võrra ning 15–64 aastaste inimeste arv 654 inimese võrra. Üle 65 aastaste inimeste arv kasvab 156 inimese võrra. Aastal 2035 on Räpina valla elanike koguarv 5458 inimest, kellest noored (0–15) moodustavad 11%, tööeline elanikkond (16–64) 58% ja vanemaealised (65+) 31%.

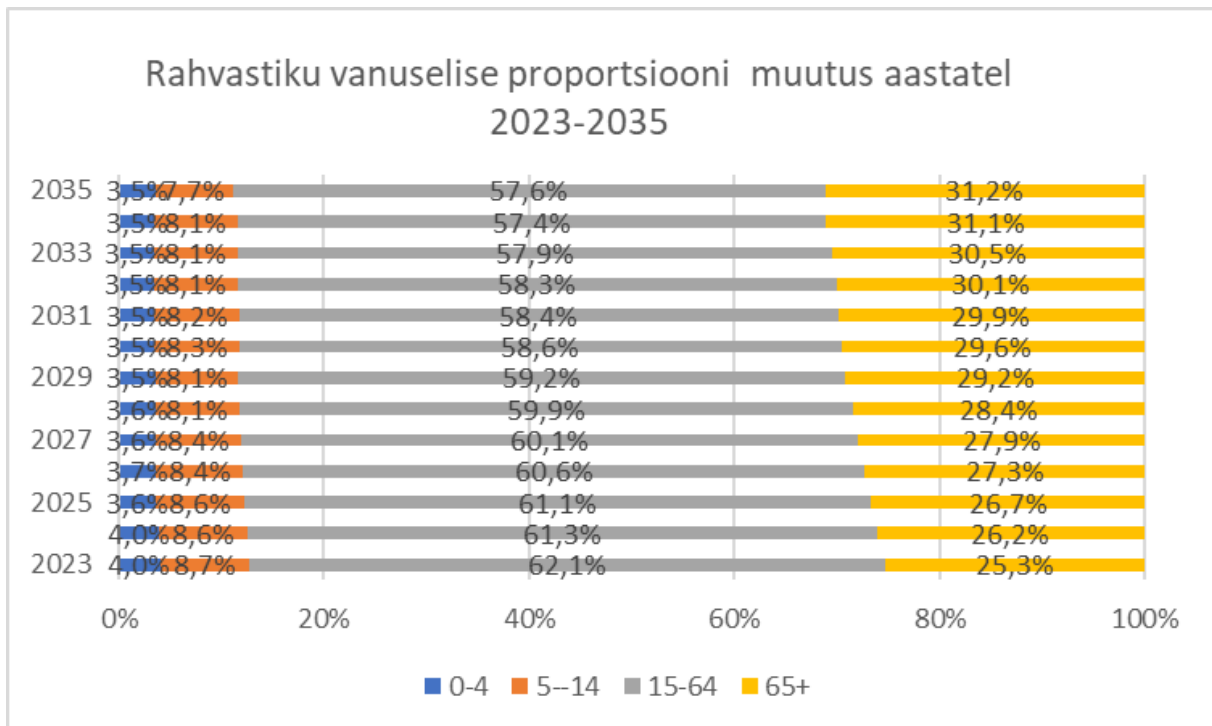
⁴ Rahvastikuprognosisid on koostatud programmi Spectrum (versioon 6.29) abil

Räpina valla elanike eeldatav vanuseline struktuur 2035

Joonis 8 Räpina valla elanike eeldatav vanuseline struktuur 2035

Olulisemad muutused võrreldes aastaga 2023, on eakate arvu märgatav kasv (absoluutarvudes ligi 700 inimese võrra) ja noorte arvu vähenemine (vt Joonis 8). Järgnev joonis 9 kirjeldab Räpina valla rahvastiku vanuselise proportsionaalset muutust arengukava perioodil:

Joonis 9 Rahvastiku vanuselise proportsiooni muutus aastatel 2023-2035

Paralleelselt rahvastiku vähenemisega kaasneb suurima muutusena tööelise elanikkonna vähenemine 4,5 protsendipunkti võrra ning pensioniealiste inimeste osakaalu kasv 5,9 protsendipunkti võrra. Joonisel 10 on näha, et 2035. aastaks kasvab ülalpeetavate määr⁵ 13 protsendipunkti võrra.

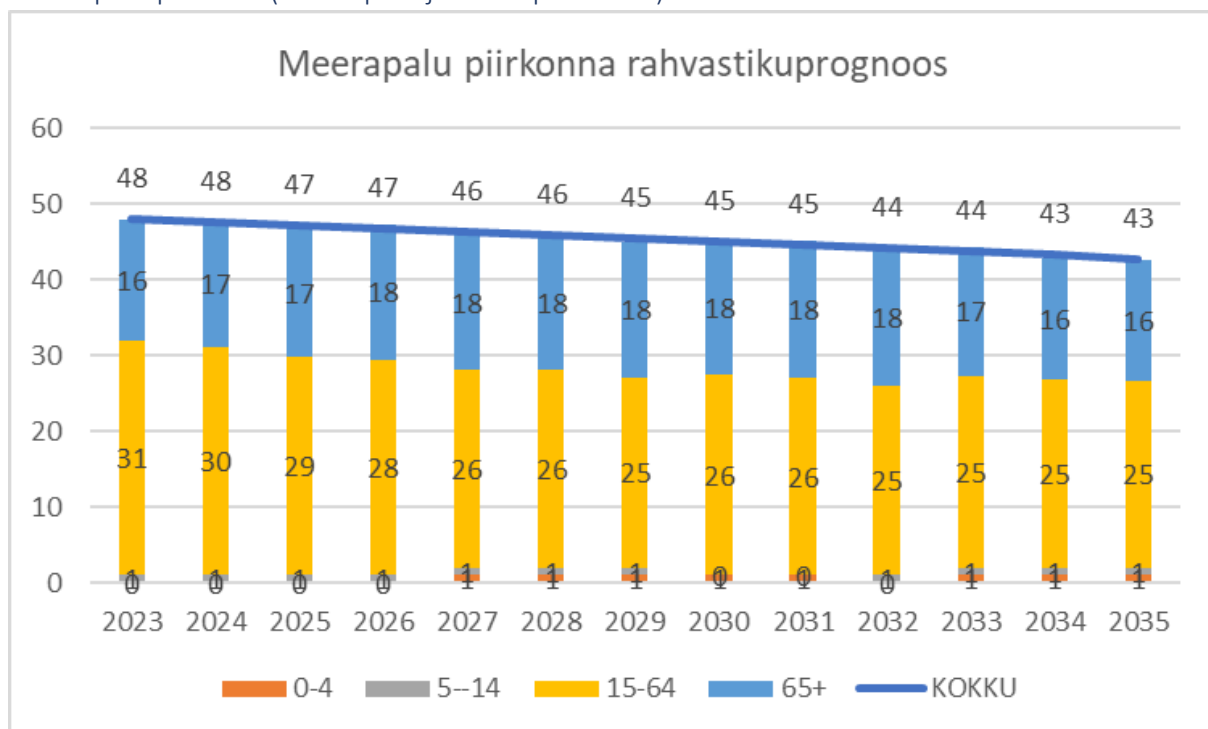
Aasta	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Ülalpeetavate määr	61%	63%	64%	65%	66%	67%	69%	71%	71%	71%	73%	74%	74%

Joonis 10 Ülalpeetavate määr muutumine

Räpina valla asustusüksuste rahvastikuarengu dünaamika on üldjoontes sarnane: elanike arv väheneb keskmiselt 10%. Iga asustusüksuse kohta rahvastikuprognosi koostamine ei ole mõistlik, mistõttu on alltoodud joonistel eraldi välja toodud rahvastiku muutused ülalnimetatud üheksa piirkonna lõikes:

Rahvastiku muutus valla piirkondade lõikes

Meerapalu piirkond (Meerapalu ja Pedaspää külad)

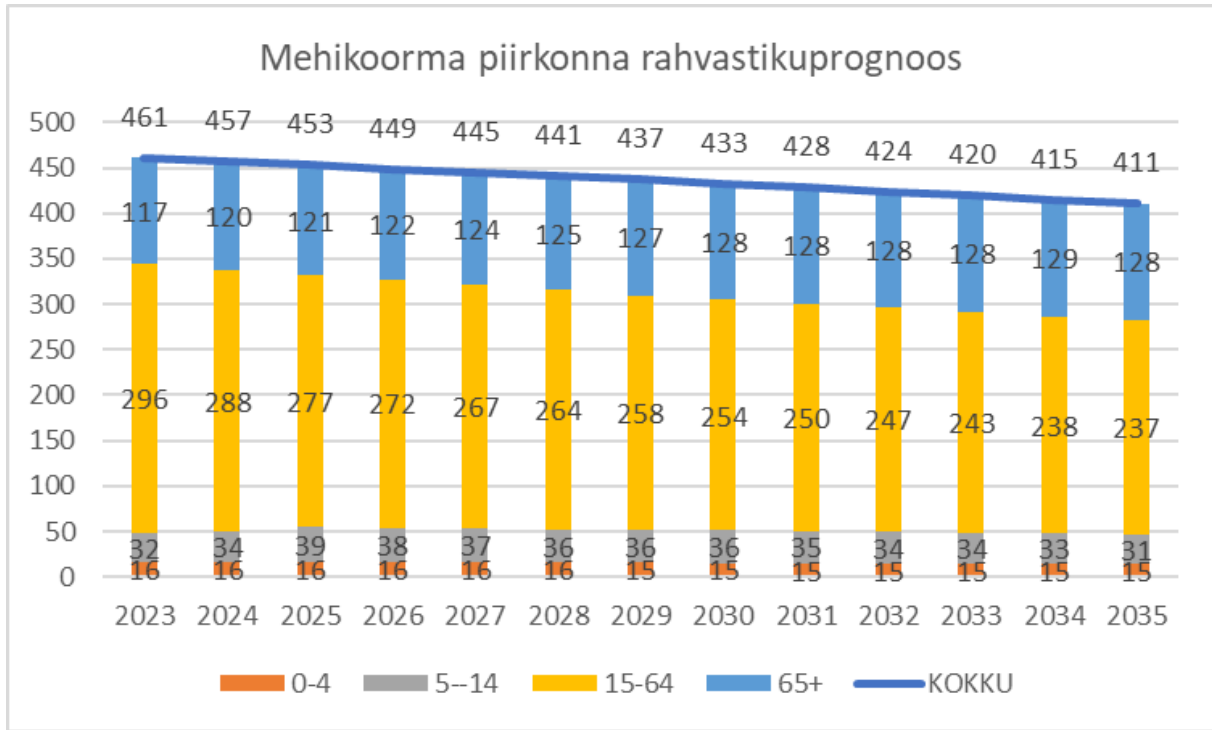
Joonis 11 Meerapalu piirkonna rahvastikuprognosis

Meerapalu piirkonda iseloomustab selle väiksus ja laste ning noorte pea olematu osakaal. Joonisel 11 toodud prognoosis on arvestatud sellega, et piirkonnas siiski sünnib arengukava perioodil mõni laps / sinna kolib elama lastega pere. Elanike arv väheneb, kuid elanike vanuseline jaotus

⁵ Ülalpeetavate määr iseloomustab ülalpeetavate (so 0—14-aastaste ja vähemalt 65-aastaste) põlvkondade summaarse arvukuse suhet tööeliste (15—64-aastaste) arvukusse.

eagrupiti jääb 2023. aasta seisuga samaks. Samas võib olukord oluliselt muutuda 1–2 pere lisandumisel.

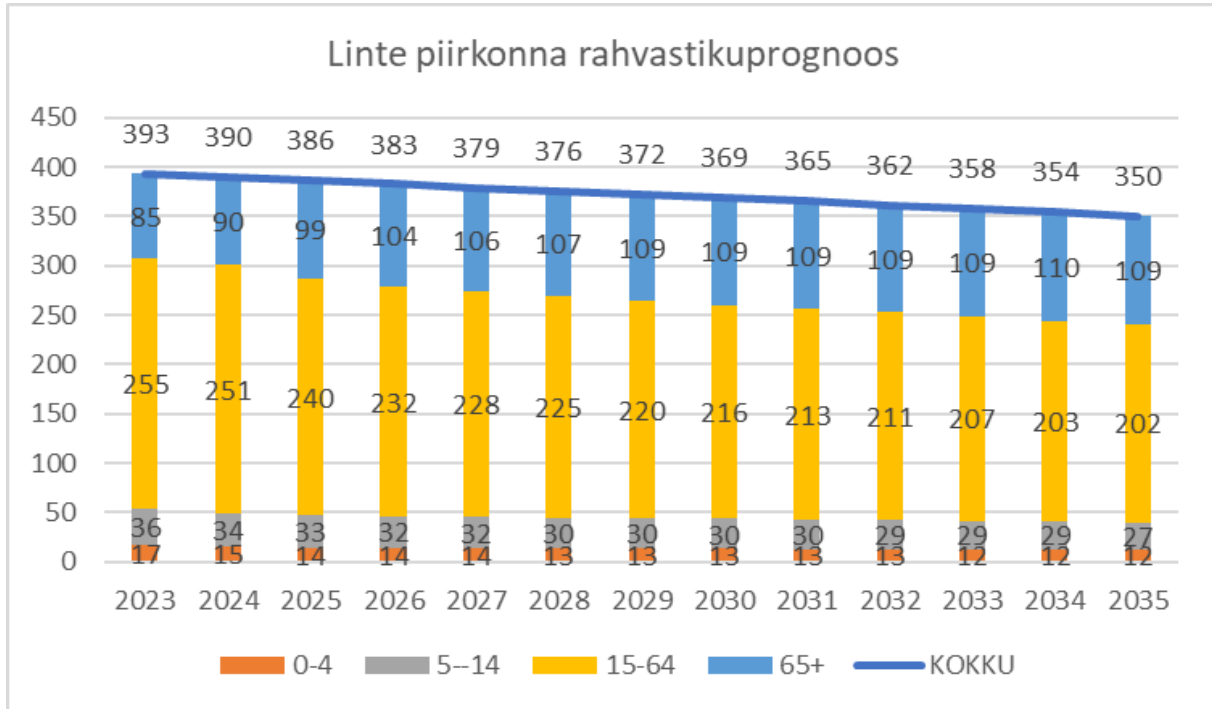
Mehikoorma piirkond (Mehikoorma alevik, Parapalu, Jõepera, Aravu, Sikakurmu, Meeksi ja Haavametsa külad)

Joonis 12 Mehikoorma piirkonna rahvastikuprognos

Mehikoorma piirkonnas väheneb arengukava perioodil märgatavalt tööaliste elanike arv (seda nii protsendina kui piirkonna suurstades ka absoluutarvuna). Eakate arv väheneb samuti üle 10%. Ka laste ja noorte arv väheneb üle 10%, kuid nende koguarv püsib absoluutarvudes samas suurusjärgus. (vt Joonis 12)

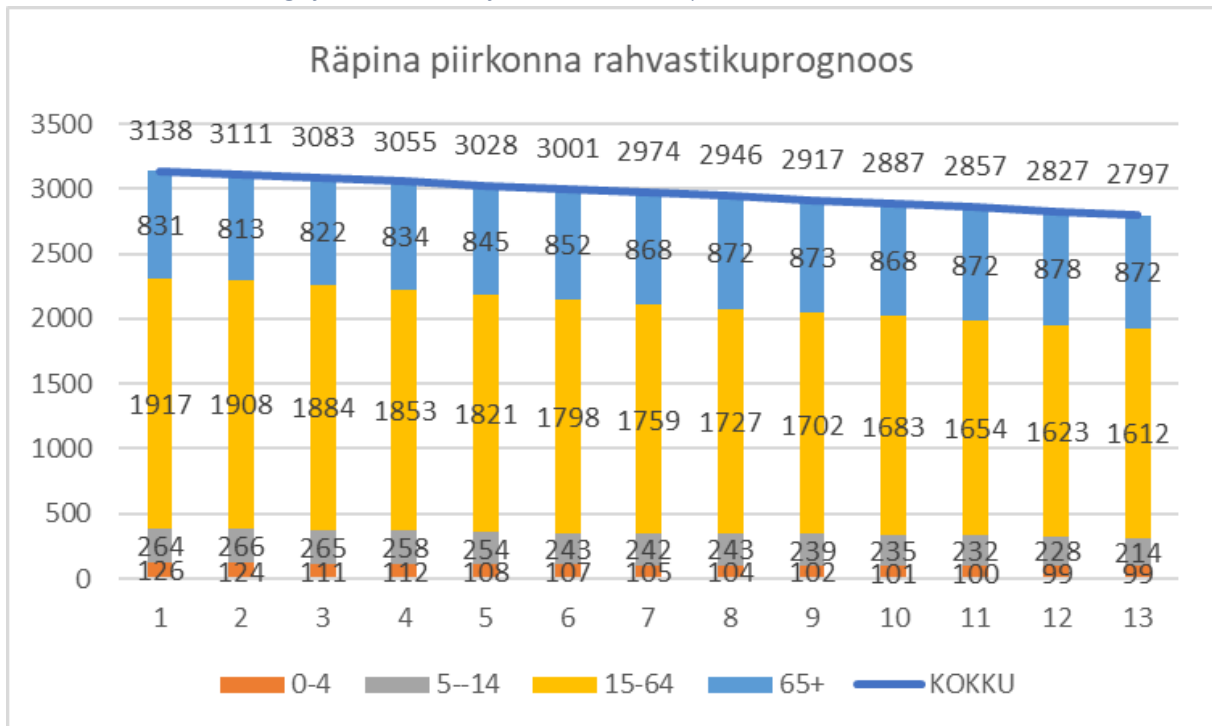
Linte piirkond (Linte, Naha, Kõnnu ja Mägiotsa külad)

Joonis 13 Linte piirkonna rahvastikuprognosis

Linte piirkonna rahvastikuprognosis sarnaneb Mehikoorma piirkonna prognoosiga (vt Joonis 13) – märgatav on tööelise elanikkonna suuruse vähenemine absoluutarvudes, samas kui laste ja noorte arv püsib absoluutarvudes samas suurusjärgus.

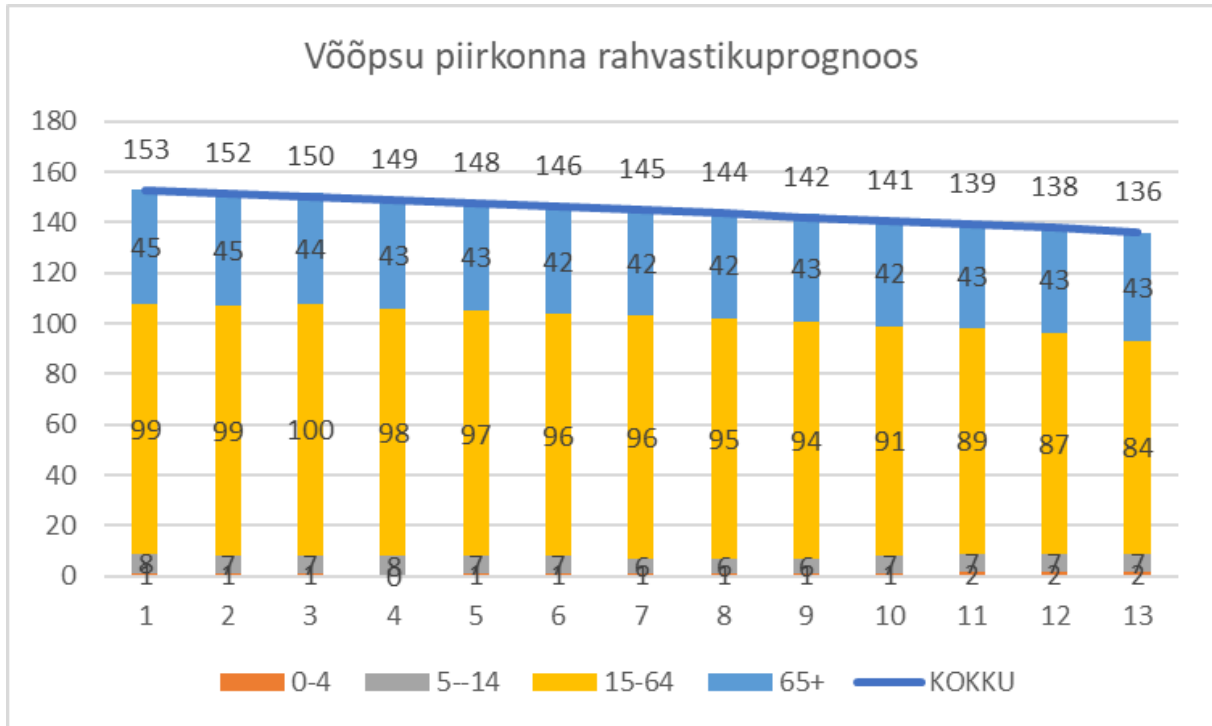
Räpina piirkond (Räpina linn, Suure-Veerksu, Ristipalo, Nulga, Raigla, Sillapää, Rahumäe, Tooste, Raadama, Sülgoja, Köstrimäe ja Meelva külad)

Joonis 14 Räpina piirkonna rahvastikuprognosis

Räpina piirkond on elanike arvult suurim piirkond vallas. Sellest tulenevalt on ka elanike arvu vähenemine kõikides vanusegruppides absoluutarvudelt suurim. Proportsionaalselt väheneb Räpina piirkonna elanike arv sarnaselt vallale tervikuna umbes 10%. (vt Joonis 14, lk 13)

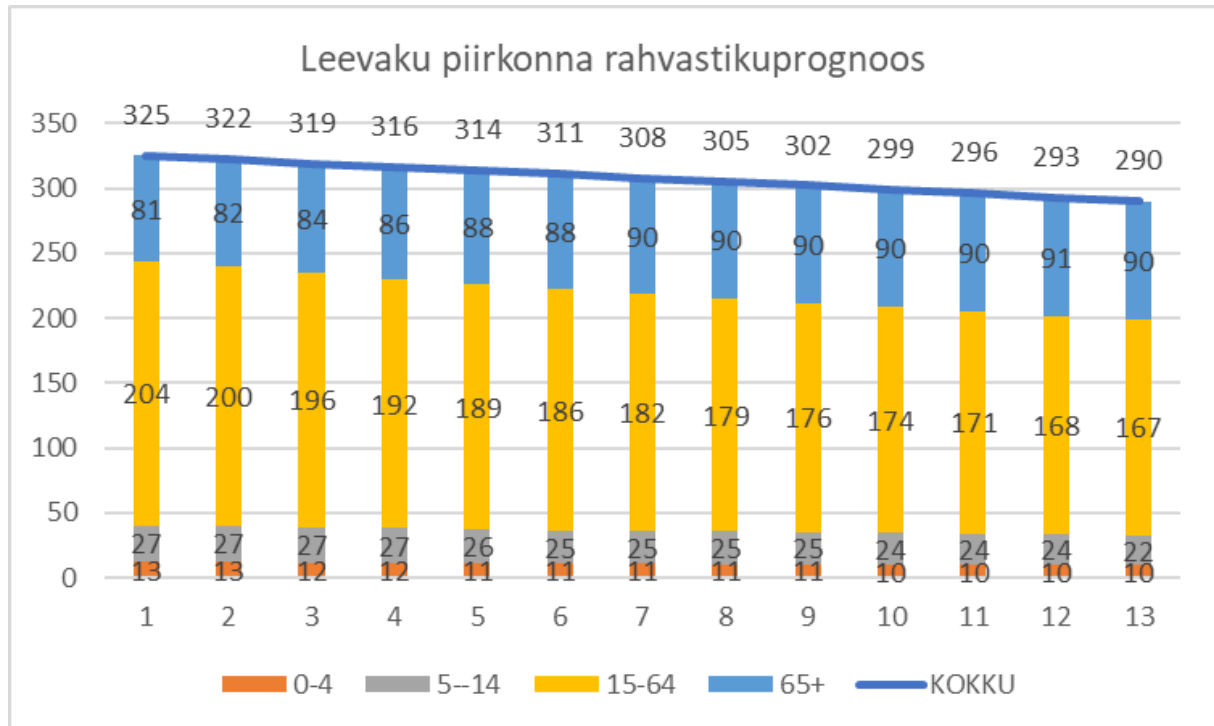
Võõpsu piirkond (Võõpsu alevik)

Joonis 15 Võõpsu piirkonna rahvastikuprognosis

Võõpsu piirkonna elanike arvu muutus järgib üldist valla rahvastikuarengu trendi – elanike arv väheneb umbes 10% (vt Joonis 15). Meerapalu piirkonda iseloomustab selle väiksus ja laste ning noorte peaaegu olematu osakaal. Prognosis on arvestatud sellega, et piirkonnas siiski sünnib arengukava perioodil mõni laps / sinna kolib elama lastega pere. Tegu on suhteliselt väikese piirkonnaga, mistõttu ei ole absoluutarvudelt elanike arvu vähenemine väga suur.

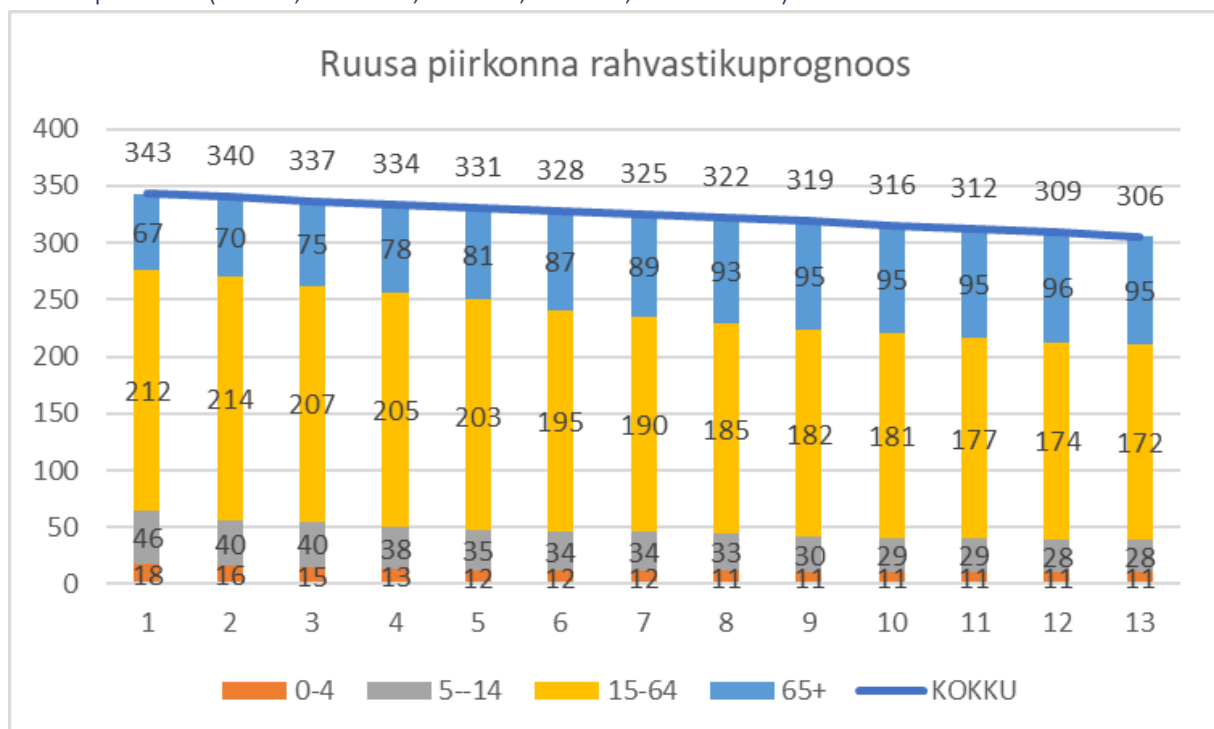
Leevaku piirkond (Leevaku, Saareküla, Jaanikeste, Toolamaa, ja Kassilaane külad)

Joonis 16 Leevaku piirkonna rahvastikuprognosis

Leevaku piirkonna elanike arv väheneb arengukava perioodil samuti umbes 10% kõikide vanusegruppide lõikes. (vt Joonis 16)

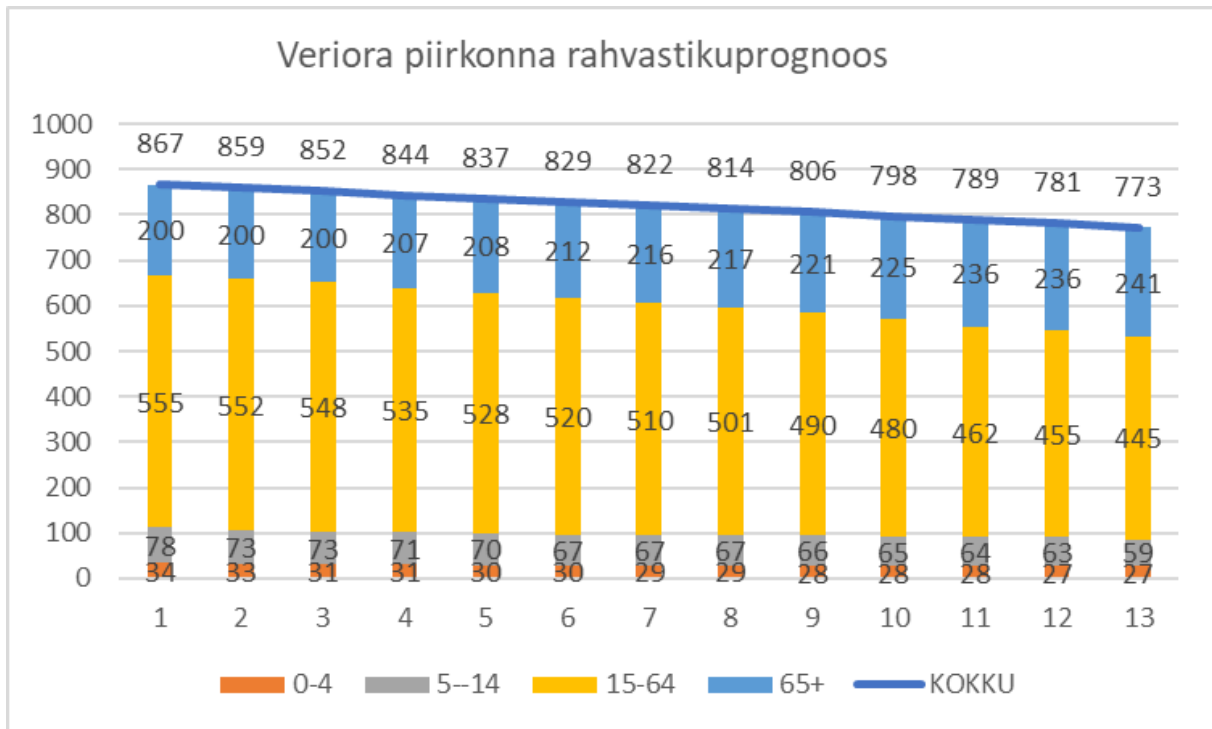
Ruusa piirkond (Ruusa, Võuküla, Võiard, Pääsna, Pindi külad)

Joonis 17 Ruusa piirkonna rahvastikuprognosis

Ruusa piirkonna elanike arvu muutus järgib üldist valla rahvastikuarengu trendi (vt Joonis 17, lk 15) – elanike arv väheneb umbes 10%. Tegu on suhteliselt väikese piirkonnaga, mistõttu ei ole absoluutarvudelt elanike arvu vähenemine väga suur.

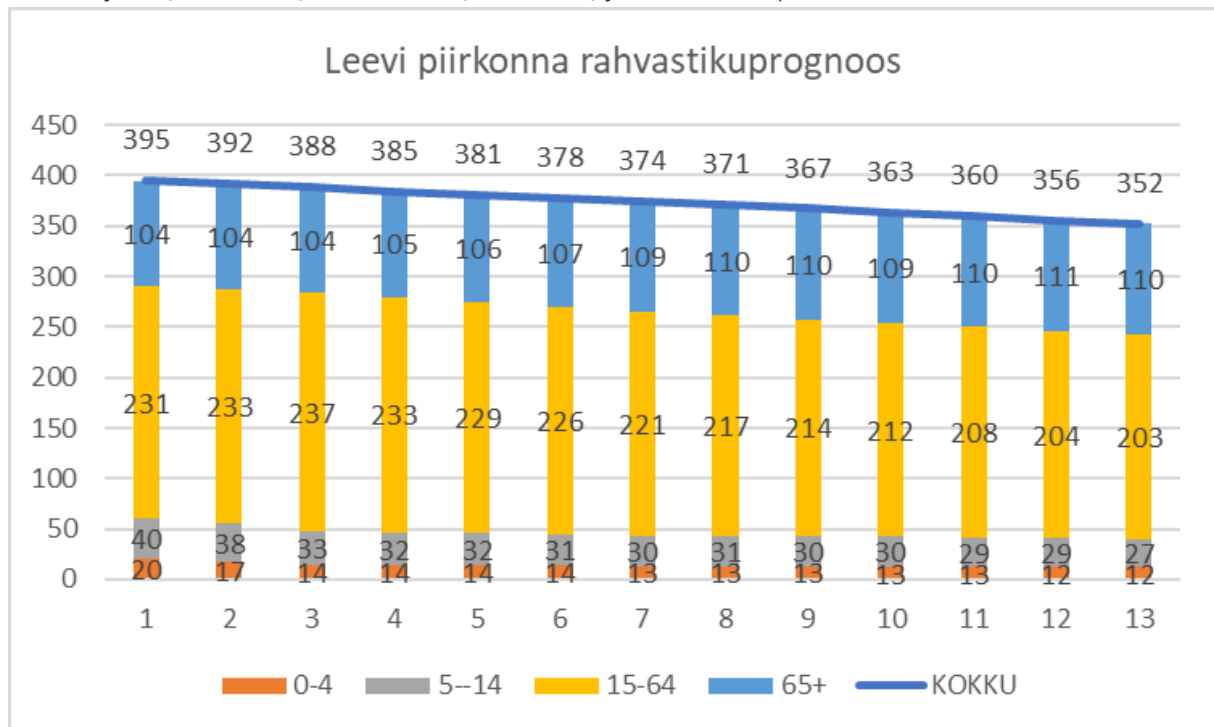
Veriora piirkond (Veriora alevik, Krimsi, Pahtpää, Väike-Veerksu, Männisalu, Jõevara, Kikka, Võika, Tsirksi, Kullamäe, Mõtsavaara, Laho, Viluste, Vändra, Verioramõisa, Vinso, Haavapää, Nohipalo külad)

Joonis 18 Veriora piirkonna rahvastikuprognos

Veriora piirkond on üks suuremaid vallas, mistõttu toob 10% elanikkonna arvu vähenemine kaasa absoluutarvudes märgatavad muutused valla elanikkonnas (vt Joonis 18).

Leevi piirkond (Leevi, Soohara, Sarvemäe, Süvahavva, Viira, Koolma, Himmiste, Vareste, Koolmajärve, Jõeveere, Lihtensteini, Kunksilla, ja Timo külad)

Joonis 19 Leevi piirkonna rahvastikuprognos

Leevi piirkonna elanike arvu muutus järgib üldist valla rahvastikuarengu trendi – elanike arv väheneb umbes 10% (vt Joonis 19).

Kokkuvõtvalt saab seega öelda, et:

- elanike arv Räpina vallas kahaneb 2023–2035 perioodil eeldatavalt 665 inimese võrra (10,8%);
- väheneb nii laste, noorte kui tööealiste inimeste arv (vastavalt 52, 114 ja 654 inimese võrra);
- suureneb eakate arv (156 inimese võrra);
- aastal 2035 on Räpina valla elanike eeldatav koguarv 5458 inimest, kellest noored (0-15) moodustavad 11%, tööealine elanikkond (16–64) 58% ja vanemaealised (65+) 31%;
- ülalpeetavate määr kasvab 13 protsendipunkti võrra;
- elanike arvu muutus Räpina vallas erinevates piirkondades on ühtlane, suuremates piirkondades paistab see suuremate absoluutväärtuste põhjal paremini välja.

Seega on Räpina valla rahvastiku arengutrendid murettekitavad: elanikkond kahaneb ja vananeb. Tööealiste ja noorte arv langeb, sh laste arv. See tähendab vallale vähenevaid maksutuluseid. Ülalpeetavate määr kogu valla rahvastikust kasvab. Juba praegu moodustavad Räpina valla tööealised elanikud üle poole nendest Räpina valla elanikest, kellel on pikaajaline haigus või terviseprobleem. Seega on tegelik ülalpeetavate määr veelgi suurem kui tabelis 10 toodud: osad tööealised elanikud on ise ülalpeetavad või on nende töövõime vaid osaline.

Muutustel rahvastikus on selge mõju ka valla kulustruktuurile ja tehtavatele investeerimisotsustele. Sõltumata elanikkonna vanuselisest struktuurist jäävad samaks suure osa taristu ülalpidamiskuludest (nt teede korrashoid, soojamajandus jms). Vajalik on investeerida valla tegevustesse, mis aitavad kaasa elanike tervisenäitajate paranemisele ja nende aktiivse

tööelu pikenemisele. Vananev elanikkond toob kaasa kasvava vajaduse sotsiaal- ja tervishoiuteenuste osutamise järele, sh seonduvad investeeringud.

Inimest ja loodust arvestav elukeskkond

Avalik ruum ja planeeringud

Räpina valla ruumilise arengu olulisemad vajadused ja põhimõtted on⁶:

- säilitada ja jätkusuutlikult edasi arendada väljakujunenud asustusstruktuuri;
- tagada keskuste toimimine ja jätkusuutlikkus;
- luua eeldused ettevõtluse tekkeks ja elamuehituseks valla erinevates piirkondades;
- kujundada kvaliteetne ja inimsõbralik elu- ja ettevõtluskeskkond;
- planeerida kvaliteetset avalikku ruumi.

Kahaneva ja vananeva rahvastiku tingimustes tuleb asustuse suunamisel säilitada väljakujunenud asustusstruktuur ning hoida keskuste kompaktsust. Valla keskuseks on Räpina linn, kohalikuks keskuseks Veriora alevik ja lähikeskusteks Mehikoorma, Võõpsu, Leevaku, Ruusa, Leevi, Linte ja Meerapalu. Tiheasustusega aladeks on Räpina, Mehikoorma, Võõpsu ja Veriora. Ruumi planeerimise üldine põhimõte on „vajadusel tiheasustus tihedamaks, hajaasustus jäägu hajusaks“ - ehk vältida asustuse ja ehitatud keskkonna laialivalgumist (mis on ka majanduslikult mõistlik). Arendustega tuleb luua keskustes kvaliteetne elukeskkond ja turvaline ning hästi ligipääsetav avalik ruum, mis arvestab elanikkonna vajadusi (universaalne disain), keskustes pakutavatele teenustele on tagatud juurdepääs ka kergliiklusvahenditega ja avalikku ruumi käsitletakse osana liikumisvõimalusest.

Räpina valla elanike rahulolu on www.minuomavalitsus.ee keskkonna andmetel vallas paiknevate hoonete ja rajatiste arhitektuuri ning üldise miljööga (avalike aladega) baastasemel, olles võrdne Eesti omavalitsuste keskmise tasemega. Kohaliku elanikkonna rahulolu avalike aladega (väljakud, pargid, turud ja jalakäijate alad) on samamoodi baastasemel, jäädes Eesti keskmisele tasemele alla. Rohealade olemasolu ja kättesaadavust hindavad elanikud eeskujulikuks. 2023. aastal väljastati Räpina vallas 48 ehitusluba, ehituslubade menetlus toimub seadusest tulenevalt 30 päeva jooksul.

Maakasutus ja elamumajandus

Maakatastrisse on kantud 2024. aasta mai seisuga 59 280 hektarit maad (vt Tabel 2). Räpina vald koosneb peamiselt metsa- ja põllumassiividest, metsamaad kuuluvad enamasti RMKle või eraomanikele ning põllumaad kuuluvad peamiselt eraomanikele. Osa Räpina valla maastikust kuulub erinevate kaitsekategooriate alla. Räpina valla jaoks on metsad strateegilise tähtsusega, kuna piirkonnas on väga tugev puiduettevõtete klaster. Samuti on Räpina vald tuntud turistide ja suvitajate jaoks looduskauni kandina, kus on võimalik nautida loodusliku metsa hüvesid.

Maakatastrisse kantud katastriüksused - juuli 2024	Kokku
omavalitsuse pindala (ha)	59 279,8
katastriüksuste arv (tk)	7 715
katastriüksuste pindala (ha)	59 280,02
katastrisse kantud maa (%)	100

Tabel 2 Katastrisse kantud maa

⁶ Räpina valla üldplaneeringu seletuskiri, lk 14-16

Maareformi käigus moodustatud katastriüksused tekkelugude lõikes - märts 2024	ha	%
riigi omandis	28 130,8	47,5%
munitsipaalomandis	317,7	0,5%
eraomandis	30 831,5	52,0%
KOKKU	59 280	100,0%

Tabel 3 Katastriüksuste jaotus omandivormi järgi
Allikas: Maakataster

Eluruumidena on Räpina vallas kasutusel peamiselt eramud. Vähemal määral on ka paaris- ja ridamaju, valdav enamik Räpina valla korterelamuid asub Räpina linnas, mujal esineb üksikuid kolhoosi tüüpi väikekorterelamuid. Räpina vallas on puudu üürikorteritest või muudest üüripindadest, mida oleks võimalik soovijatel üürida. Räpina elamufondi vanus on kasvamas ning tulevikus vajavad paljud hooned kapitaalremonti. Kahanevast elanikkonnast tulenevalt on Räpina vallas kasutusest väljas olevaid hooneid, mis on lagunemas ning rikuvad valla üldpilti. Aastal 2023 läbiviidud elanike küsitlusest selgus, et elanike rahulolu avaliku ruumiga oli kõrge: seda hindasid heaks või väga heaks umbes 60% vastanutest.

Loodus ja keskkond ning selle kaitse

Valla looduskeskkond on mitmekülgne ja seeläbi erinevaid arenguvõimalusi pakkuv, tegemist on Räpina valla tugevusega. Vald piirneb pooles ulatuses oma idapiirist Lämmijärvega, mis on märkimisväärne looduslik ressurss ja pakub suurepäraseid võimalusi nii sise- kui ka väliturismi, ettevõtluse ja majanduse arendamiseks ning vaba aja veetmiseks. Valda iseloomustavad ka imekaunid loodusmaastikud – jõed, järved, sood, rabad, kohati inimõjust puutumata metsad (peamiselt valla põhjaosas). Eesti pikim jõgi, Võhandu, läbib Räpina valda. Võhandu jõgi on tuntud turismisihthoosiks veematkajatele (kanuu-, paadi- ja süstamatkajad). Võhandu jõe ürgoru puhul on tegemist olulise ja maakondlikult tähtsa piirkonnaga.

Valla territooriumile jääb rohkelt kaitsealasid, väärtuslikke maastikke ja Natura 2000 alasid ning mitmeid miljööväärtuslikke paikasid ja objekte. Vald on samuti rikas kaitsealuste üksikobjektide ja mälestiste ning kaitsealuste taime- ja loomaliikide poolest. Detailsem ülevaade valla maa-alal paiknevatest kaitstavatest loodusobjektidest on toodud Räpina valla ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arendamise kavas aastateks 2023–2035⁷.

Rohealade olemasolu ja kättesaadavust hindavad elanikud www.minuomavalitsus.ee andmetel eeskujulikuks. Rohevõrgustike seisukorda hinnatakse edasijõudnuks (heas ja keskmises seisukorras rohevõrgustike osakaal on vähemalt 60%, millest heas vähemalt 15%).

Räpina valla heakord on rahuldaval järjel ja seda reguleerib heakorraeeskiri. Nii suuremates asulates kui hajaasustuses on enamasti eramute ja suuremate majade ümbrused heakorrastatud, olemas on suunaviidad ning puhkealade juures prügikastid.

Õhukvaliteet on vallas hea, sh maanteede ääres ja tööstusaladel. Vallaelanike hinnang õhukvaliteedile on www.minuomavalitsus.ee andmetel väga hea ja hinnatud hindele eeskujulik. Peamine müraallikas on autoliiklus. Liiklusrüüstusest lähtuvalt on kriitilisemad piirkonnad eelkõige suure liikluskoormusega maanteede äärde jäävad alad. Tööstusaladel on müra normide piires. Elanike rahulolu mürataseme ja välisõhu kvaliteediga on väga hea.

⁷ Räpina valla ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arendamise kavas aastateks 2023–2035, lk 12-13

Jäätmemajandus

Jäätmehoolduse korraldust ja arendamist Räpina vallas reguleerib valla jäätmekava 2021–2026. Jäätmekava täiendab jäätmehoolduseeskiri. Räpina valla jäätmeteket ja selle käitlemist aastatel 2018–2022 kirjeldab tabel 4 (tonnides):

Aasta	Koguteke (sh kogutud)	Transport sisse	Taaskasutatud	Määratlemata käitlemine	Transport välja
2018	4775	8284	9183	N/A	4259
2019	5654	8987	10241	N/A	4871
2020	5972,057	7674,484	12125,160	25,280	5045,802
2021	7406,354	9189,055	13061,110	2,788	6684,732
2022	4355,669	6692,562	12381,682	3,750	3699,488

Tabel 4 Jäätmete teke ja käitlemine (kõik jäätmeliigid) Räpina vallas aastatel 2018-2022 tonnides

Allikas: 2018-2019 - Räpina valla jäätmekava aastateks 2021-2026, lk 26; 2020-2022 - Keskkonnaagentuuri Keskkonnaportaal, registreeritud jäätmevood⁸

Räpina valla jäätmekavas on prognoositud⁹, et seoses elanike arvu vähenemisega väheneb ka olmejäätmete kogus. Elanike keskkonnateadlikkuse paranemine ja suurem jäätmete liigiti sorteerimine vähendab segaolmejäätmete kogust, suurendades samal ajal liigiti sorteeritud jäätmete kogust. Hetkel ei ole sorteeritud jäätmete kogumine tihedamalt asustatud piirkondades (Mehikoorma alevik, Võõpsu alevik, Leevi küla, Ruusa küla) piisavalt tagatud.

Räpina vald on hõlmatud korraldatud jäätmeveoga. Omavalitsus on määranud jäätmeveo piirkonna, jäätmeveo teenustasu piirmäärad ja jäätmeveo tüüptingimused ning on korraldanud avaliku konkursi jäätmevedaja leidmiseks. Korraldatud jäätmeveoga on Räpina vallas hõlmatud segaolmejäätmed ja paber ning papp. Biolagunevate jäätmete korraldatud jäätmevedu käivitus alates 01.01.2024.

Minuomavalitsus.ee andmetel on jäätmemajandus Räpina valla üks kitsaskohti, ning antud vajakajäämisele viitas ka Räpina valla arengukava koostamise käigus läbiviidud elanike küsitlus. Minuomavalitsus.ee andmetel on Räpina vallas probleem jäätmete liigiti vastuvõtuga jäätmejaamas, pakendijäätmete liigiti kogumisega tekkekohas ja olmejäätmete liigiti kogumise mahuga, lisaks ei vasta jäätmete edasise käitluse korraldamine baastasemele. Samuti on vallas probleemiks elanike madal keskkonnateadlikkus, mis on viinud keskkonna reostamiseni tänu „isetekkelistele“ mitteametlikele prügikohtadele. Elanike rahulolu minuomavalitsus.ee andmetel on nii jäätmeveo korralduse kui jäätmete liigiti sorteerimise võimalusega „baastasel“. Samas hindasid vastajad arengukava koostamise käigus läbiviidud elanike küsitluses jäätmekäitlust ja valla üldist puhtust heaks või väga heaks.

Iga aastaselt tehakse ohtlike jäätmete kogumisringe.

⁸ Allikas: 2020-2022 - Keskkonnaagentuuri Keskkonnaportaal, registreeritud jäätmevood - https://tableau.envir.ee/views/Avalikud_pringud_2020-2022/Omavalitsusetasand?%3Aembed=y&%3Aiid=4&%3AisGuestRedirectFromVizportal=y

⁹ Räpina valla jäätmekava, lk 61

Korraldatud jäätmeveo maht oli 2023. a aasta jaanuarikuu seisuga kokku 1 131 tonni (vt Tabel 5, lk 22).

	2023
Jäätmeveo maht (tonni, ca), sh	1 031,122
segaolmejäätmed	928,172
segapakendid	11,239
vanapaberi- ja papi jäätmed ning paberi- ja kartongi pakendid	6,810
biolagunevad jäätmed	24,520
ehitus- ja lammutussegapraht	13,740
muud jäätmed	44,610
biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmed	2,031

Tabel 5 Liigiti jäätmete kogumine Rápina vallas aastal 2023

Rápina valla jäätmekava¹⁰ kohaselt on vallas piisavalt jäätmehooldusrajatise. Jäätmejaamad on Rápina linnas ja Veriora alevikus, ohtlike jäätmete kogumis- ja üleandmiskoht asub ka Mehikoorma alevikus. Kavandatud on jäätmemajad suuremates asustusüksustesse. Puudulikud on biolagunevate jäätmete vastuvõtu- ja käitluskohad ning valda on vaja rajada haljastusjäätmete kompostimis- ja komposteerimisväljak, kuhu eraldi tuleb vastavalt nõuetele (kinnine süsteem) näha ette ka köögi- ja sööklajajäätmete kogumissüsteem.

Jäätmetekke vähendamiseks tuleb samuti edendada taaskasutust, näiteks tekstiili (kasutatud riided) ja erinevate tarbeesemete osas, tehes selleks koostööd erinevate taaskasutusorganisatsioonidega.

Teedevõrk ja tänavavalgustus, transport ja liikuvus

Rápina vallas asuvad teed jagunevad omandilt munitsipaalteedeks, erateedeks ning Transpordiameti poolt hallatavateks riigimaanteedeks. Tähtsaim valda läbiv magistraal on riigimaantee Tartu–Värska–Petseri maantee. Lisaks läbivad valda riigimaanteed: Võru–Rápina tugimaantee nr 65, Rápina–Rasina kõrvalmaantee nr 18186 ja Rápina–Aravu kõrvalmaantee nr 18292. Rápina valla omandisse kuuluva teedevõrgu pikkus on 239,6 km (vt Tabel 6, lk 23). Asfalteeritud või tolmuwabakattega valla teede kogupikkus on 29,7 km ning 209,9 km vallateedest on kruusakattega. Kõvakattega teed moodustavad vallateedest 12,4% ning enamik neist teedest asuvad asulates. Riigiteed jagunevad Rápina vallas riigimaanteedeks ning RMK metsateedeks, neid teid haldab kas Transpordiamet või RMK.

¹⁰ Rápina valla jäätmekava, lk 64

Räpina valla teed on võrdlemisi ebarahuldavas olukorras. Valla teedest on 87,6% kruusateed, mille hooldustsükkel on palju töö- ja ajamahukam kui kõvakattega teel. Sellest tulenevalt kulub valla teehoolduse eelarvest ebarahuldavalt suur osakaal kruusakattega teede hooldusele. Räpina vallal on vajadus rekonstrueerida kruusakattega teed kõvakattega teedeks, viimaks valla teedevõrgustiku kvaliteedi järgmisele tasemele. Räpina valla teedel teostab talihoolet AS Revekor ja suvist niiduhoolust AS Revekor koostöös niitmisteenuse osutamiseks eduka pakkumise teinud ettevõttega. Elamute lähedal asuvaid teid soolatakse kaks korda hooaja jooksul.

Räpina valla kergliiklusteede võrgustiku pikkus on 20,7 km ja valdav enamik valla kergliiklusteedest asub Räpina linna piirkonnas.

Teekatete seisukord	km
Teed kokku (km), sh	239,6
kõvakattega	29,7
kruuskattega	209,9
kõvakattega teede osatähtsus	12,4%

Tabel 6 Teekatete seisukord Räpina vallas (01.01.2024)

Allikas: Teeregister

Elanike rahulolu sõiduteede ja tänavatega on minuomavalitsus.ee andmetel keskmine. Elanike jaoks on probleemiks kõrge kruuskattega teede osakaal ning nende teede seisukord, eriti kevadisel perioodil. Suveperioodil on probleemiks kruuskattega teede tolumine. Suure osakaaluga ja kõrge hooldusvajadusega kruuskattega teed lagunevad kiiremini kui omavalitsus jõuab neid remontida. Vallal ei ole ametlikku teehoiukava.

Minuomavalitsus.ee andmetel saavad keskmise hinnangu ka jalg- ja kõnniteed. Rahulolu jalgrattateedega on seevastu madal. Probleemiks on, et kergliiklusteed ei moodusta vallasiseselt omavahelist võrgustikku. Kergliiklusteede kasutamist pärsib asjaolu, et mitmed keskused ning transpordi sõlmpunktid on omavahel kergliiklusteedega sidumata. Elanike madalat rahulolu teede- ja kergliiklusteedega näitas ka valla arengukava raames läbiviidud vallaelanike küsitlus. Perspektiivis on vallas vajalik suurendada kõvakattega teede osakaalu, tagamaks paremad ühendused ning madalama hoolduskulu. Samamoodi on vaja laiendada olemasolevat kergliiklusteede võrgustiku, loomaks sidusa kergliiklusteede võrgu, mis ühendab suuremad asulad (näiteks Meeksi maantee, Leevaku-Räpina suunal ja mujal)“.

Ühistransport

Räpina vallas korraldab ühistransporti maakonnaliinidel Kagu Ühistranspordikeskus ja kaugliinidel Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium. Minuomavalitsus.ee andmetel on Räpina elanike rahulolu ühistranspordiga madal. Piirkonna tõmbekeskuseks on Tartu linn, millega on Räpina linnal korralik bussiühendus – keskmiselt seitse bussi päevas. Räpina valda läbivad kaugliinid Tartu, Põlva, Võru, Värska ja Mehikoorma suunas. Tulenevalt liinide tasuvusest on probleemiks külade bussiühendused Räpina linna ja Tartu linnaga. Väiksema koormusega liinidel on kasutusel nõudepeatused, millistest pealetuleku soovist tuleb teavitada Kagu Ühistranspordikeskust hiljemalt kaks tundi enne liini algpeatusest väljumist. Räpina vallas on kokku 228 bussipeatust, millest 17 bussipeatust on varustatud ootepaviljoniga. Räpina valda läbib ka Tartu-Koidula rongiliin, millel on peatused Ruusal, Verioral ja Ilumetsas, rongiga on tagatud ka ühendus Tallinna linnaga.

Aastal 2023 läbiviidud elanike küsitlusest selgus, et 40% vastanutest on rahulolematud ühistranspordiga (sh väljumisajad ja teenuse üldine kvaliteet).

Elektriautode laadimisjaam on Röpina kesklinnas, vaja oleks rajada juurde täiendavatesse punktidesse.

Nõudepõhise transpordi osas võib vajadus suurene da sõltuvalt elanike arvu muutusest.

Sadamad

Röpina vallas asuvad Röpina, Võõpsu, Laaksaare ja Mehikoorma sadamad. Munitsipaalomandis on Röpina sadam, Võõpsu sadam ja Saarepera lautrikoht. Röpina sadama puhul on tegemist kaasaegse sadamaga, kus on tagatud kõik tingimused veesõidukite sildumiseks, veeskamiseks ja hoiustamiseks. Võõpsu ja Mehikoorma sadamates on tagatud tingimused veesõidukite veeskamiseks ja sildumiseks. Lisaks on Mehikoorma sadam kasutuses Politsei- ja Piirivalveameti poolt. Ühendus Piirissaarega on tagatud Laaksaare sadamast. Peamiselt kasutatakse valla sadamaid veeturistide ja kalurite poolt.

Tänavavalgustus

Röpina vallas on valgustatud Röpina linn, Veriora alevik, Võõpsu alevik ja Mehikoorma alevik. Küladest on tänavavalgustus Linte, Naha, Raigla, Ristipalo, Ruusa, Rahumäe, Leevaku, Viluste ning Leevi külades. Samuti on valgustatud suurema liiklustihedusega kergliiklusteed. Aastal 2021 vahetati Röpina vallas välja kõik olemasolevad tänavavalgustid, pargivalgustid, avalikke hooneid valgustavad prožektorid, tänavavalgustuse juhtimissüsteem ning üle 7 km kaablit. Amortiseerunud valgustuse lülituskilbid rekonstrueeriti ning piirkondades, kus valgustuspostid olid liiga suurte vahedega, lisati tänavavalgustuspunkte juurde. Lisaks valgustati kõik 26 ülekäigurada lisavalgustitega. Rekonstrueerimise käigus võeti kasutusele säästlikum LED-tehnoloogia, mis võimaldab saavutada elektrienergia ning arvestusliku süsihappegaasi vähenemise. Valitud valgustitega viidi minimaalseks ka valgusreostuse mõju. Aastal 2023 läbiviidud elanike küsitlusest selgus, et elanikud on tänavavalgustuse olukorraga üldiselt rahul või väga rahul.

Veemajandus

Vee- ja kanalisatsiooniteenuseid pakuvad vallas AS Emajõe Veevärk (Mehikoorma alevik ja Aravu küla), AS Revekor (Röpina linn, Veriora alevik, Ristipalo, Köstrimäe, Leevaku, Ruusa, Linte ja Leevi külad, ning Rahumäe külas ainult veeteenused) ja AS Põlva Vesi (Võõpsu alevik).

Detailsed andmed vee tarbimise, vee kvaliteedi, ühisveevärgi objektide ja nende olukorra (sh torustiku), kanalisatsioonitorustiku ja nende olukorra, reo- ja sademevee käitlemise, tuletõrje veevõtukohtade jm asjassepuutuva kohta on toodud Röpina valla ühisveevärgi ja-kanalisatsiooni arendamise kavas aastateks 2023–2035. Minuomavalitsus.ee andmetel vastab kõigi püsitarbijate veevärgi vesi kvaliteedinõuetele. Ühisveevärgiga on liitunud vähemalt 80% liitumisvõimalustega elanikest. 100% heitveest vastab kõigile veeloaga kehtestatud nõuetele.

Röpina valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavas aastateks 2023–2035 on toodud detailne info 01.01.2022 seisuga vee- ja kanalisatsiooniteenusega liitunud asulate teenuse mahtude kohta.¹¹

---

¹¹ Röpina valla ühisveevärgi ja-kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2023-2035, lk 14-15, tabel 3

Asula	Elanike arv	Liitunud veega	Liitunud kanaliga
AS Revekor teeninduspiirkond			
Räpina linn	2042	1777	1818
Veriora alevik	386	213	213
Ristipalo küla	219	101	94
Kõstrimäe küla*	138	13	13
Leevaku küla	146	69	69
Linte küla	189	81	81
Ruusa küla	209	198	198
Leevi küla	199	51	58
AS Emajõe Veevärk teeninduspiirkond			
Mehikoorma alevik	210	157	147
Aravu küla	70	33	30
Võõpsu alevik	162	0	0
Kokku	4081	2685	2713

Viimastel aastatel on tehtud mitmeid olulisi investeeringuid vee- ja kanalisatsiooniteenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamiseks: vee- ja kanalisatsioonitorustiku rekonstrueerimine Räpina linnas (sh uute liitumispunktide rajamine), Mehikoorma aleviku ÜVK rekonstrueerimine ja laiendamine ning reoveepuhasti rekonstrueerimine, Leevi küla ÜVK, reoveepuhasti ja puurkaev-pumpla rekonstrueerimine, Veriora aleviku puurkaev-pumpla osaline rekonstrueerimine ja olemasoleva reoveepuhasti asemele uue rajamine.

Side ja elekter

Peamine elektrivõrgu teenuse pakkuja vallas on Elektrilevi ning elektrivõrk katab kogu Räpina valda ja põhivõrgu osana läbivad valda 330kV ja 110kV elektriliinid. Viimastel aastatel on rajatud Räpina valda ka erasikute poolt päikeseelektrijaamu, mis toodavad elektrit tagasi võrku. Räpina vallas on levialad kõikidel Eestis tegutsevatel mobiilside operaatoritel, samas on valla äärealades piirkondi kus mobiilside levi on nõrk. Kiire internetiühendusega valguskaabel läbib valda mööda riigimaanteid.

Sooja- ja energiamajandus

Räpina valla erinevates piirkondades on soojavarustuse lahendused erinevad. Räpina linnas ning Ruusa, Linte ja Ristipalo külades on põhiliseks kütteviisiks kaugküte, hajaasustuses lokaalküte. Katlamajad asuvad Räpina linnas (hakkpuitküte), Ruusal (hakkpuitküte), Lintes (hakkpuitküte), Ristipalos (puitküte). Veriora piirkonnas on enamikel kortermajadel ja Leevi hooldekodul lokaalsed puukütte- või pelletkatlad. Mehikoorma ja Veriora teenuskeskused, Veriora noortekeskus, Viluste põhikooli ning Leevaku raamatukogu hooned on maakütteil. Mehikoorma Põhikoolil on pelletiküttega katlamaja. Sooja- ja kommunaalmajanduse teenuseid pakub AS Revekor. Pärast 2016. aastat on uuendatud Ruusa külas kaugküttetrasse. Räpina valla soojamajanduse arengukava vajab uuendamist.

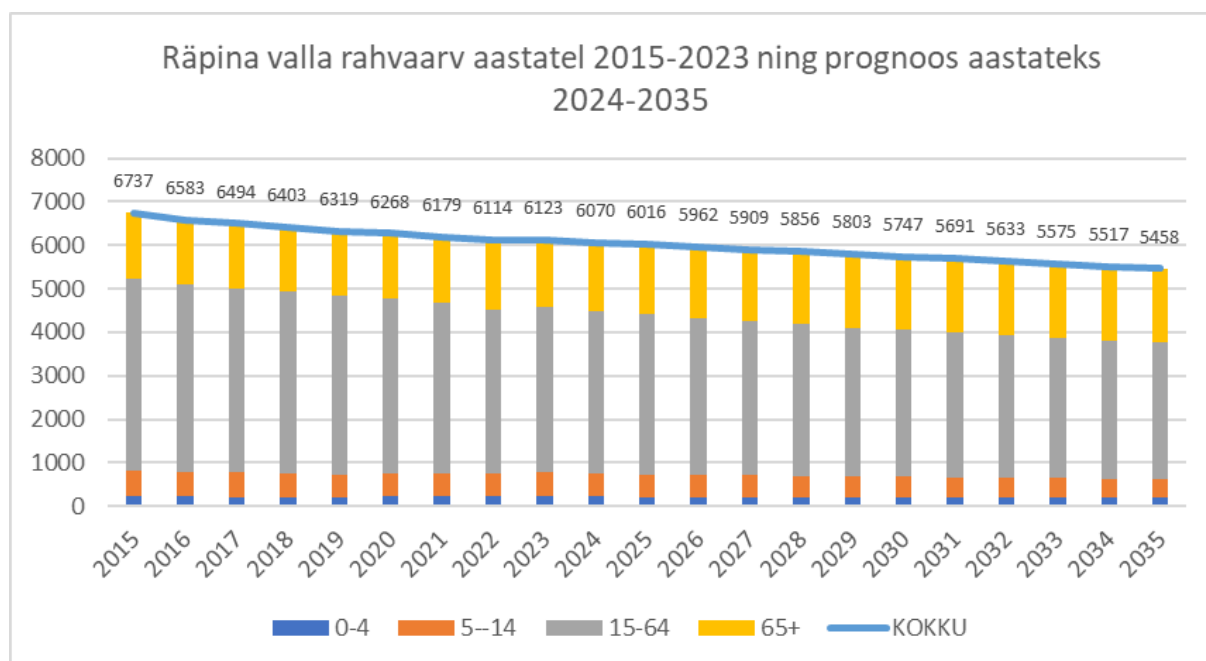
Kõigil avalikel hoonetel on energiamärgised olemas. Vallas on nii liginullenergiahooneid, kui ka hooneid, mille energiaklass on alla C.

Enesearengut võimaldav ja kaasav haridus ning noorsootöö

Räpina vallas elab 01.01.2024. seisuga kokku 1025 last ja noort vanuses 0–19 (17% valla kogu elanikkonnast). Valla rahvastikuprognosis (sh vanusegruppide ja suuremate asustusüksuste lõikes) on toodud käesoleva dokumendi peatükis „Räpina valla arengustsenaariumid“.

Valdav enamus Rápina vallas haridust omandavatest lastest ja noortest (kõikide haridustasemetega ja kooliastmete lõikes) on Rápina valla elanikud. Vähesel arvul õpib Rápina valla haridusasutustes õpilasi ka teistest omavalitsustest. Rápina valla lastest ja noortest õpib põhikooliastmes teistes omavalitsustes 43 õpilast (seisuga juuni 2024).

Rahvastikuprognosis kohaselt väheneb rahvaarv aastaks 2035 praeguselt 5458 inimeseni (vt Joonis 20), ehk võrreldes 2023. aastaga veel veidi üle 10% (sh kahaneb 0–5 aastaste arv 52 inimese võrra, 5–14 aastaste laste ja noorte arv 114 võrra, 15–64 aastaste inimeste arv 654 inimese võrra ning pensioniealiste inimeste (65+) arv kasvab võrreldes 2023. aastaga 156 inimese võrra. Detailsem ülevaade haridusvaldkonna arenguprognosidest on toodud arengukava lisas (haridusvõrgu analüüs). See tähendab Rápina vallale vajadust senise hariduskorralduse ja -mudeli ülevaatamiseks.

Joonis 20 Elanike arvu muutus Rápina vallas 2015-2023 ning rahvastikuprognosis aastateks 2024-2035
Allikas: Statistikaamet, Rahvastikuregister

Alusharidus

Rápina vallas pakuvad alusharidust lasteaiad Vikerkaar (Rápinas ning üks liitühm Ruusal) ja Õnneseen (Vilustes). Lisaks on Mehikoormas organiseeritud lastehoid. Lasteaedade taristu ja õpikeskkond on üldiselt rahuldavas seisukorras: Vikerkaare lasteaiad vajab mõningast kaasajastamist (õueala, fassaad, valgustus), kuid Õnnesee siseruumid vajavad põhjalikumat remonti, elektrisüsteem väljavahetamist ja ruumilahendus kaasajastamist. Arengukava koostamise käigus läbiviidud vallaelanike küsitlusest selgus, et 70% vastajate hinnangul on viimastel aastatel alushariduse teenused mõnevõrra või oluliselt paranenud.

Kokku õppis 2023/2024 õppeaastal alushariduses 210 last – neist Vikerkaare lasteaias 173 (11 rühma) ja Õnnesee lasteaias 37 (2 rühma). Õpetajaid oli kokku 17 (vastavalt 14 ja kolm), neist viis vanuses 60+ (sh kõik kolm Veriora lasteaias õpetajat). Kvalifikatsiooninõuetele vastab Vikerkaare lasteaias Haridussilma andmetel 12 õpetajat 14-st (ca 86%), Õnnesee lasteaias üks kolmest õpetajast (ca 33%).

Alates 2024/2025 õppeaastast liidetakse Viluste Põhikool Veriora Lasteaiaga Õnneseen, haridusasutuse nimeks saab Viluste Kool, edaspidine tegutsemise vorm on koolieelne lasteasutus ja põhikool, mis tegutsevad ühe asutusena.

Kuigi lasteaiaste arv arengukava perioodil eeldatavalt väheneb, tuleb mõlemas lasteaias olla valmis täiendavateks personaliotsinguteks. Räpina valla elanike arvu üldine vähenemine ja vananemine võimendab seda probleemi ja muudab uute õpetajate leidmiseks raskemaks.

Üldharidus

Räpina valla üldhariduskoolid on Mehikoorma Põhikool, Ruusa Põhikool, Viluste Põhikool ja Rāpina Ühisgümnaasium. Gümnaasiumiharidust saab omandada Rāpina Ühisgümnaasiumis.

Koolide taristu ja füüsiline õpikeskkond varieerub. Viluste Põhikooli ja Rāpina Ühisgümnaasiumi seisund ei vaja lähiaastatel küll suuremaid investeeringuid, kuid jooksvaid parendused on vajalikud. Ruusa ja Mehikoorma põhikoolide hooned on amortiseerunud ja vajavad kapitaalremonti / uue hoone rajamist.

Kokku õppis 2023/2024 õppeaastal üldhariduses 513 last: neist 19 Mehikoorma Põhikoolis, 21 Ruusa Põhikoolis, 99 Viluste Põhikoolis ja 374 Rāpina Ühisgümnaasiumis (viimases 296 põhikooliastmetes ja 78 gümnaasiumiastmes). Õpilaste arv Rāpina valla koolides on kõikide kooliastmete lõikes ajavahemikus 2016/2017 kuni 2022/2023 langenud, õppeaastal 2023/2024 suurenes õpilaste arv Mehikoorma Põhikoolis ja Rāpina Ühisgümnaasiumis. Muutuste trendi määrab valla suurim kool, Rāpina Ühisgümnaasium. Muutused Mehikoorma ja Ruusa põhikoolide laste arvus on absoluutarvudes väikesed (sageli on põhjuseks ühe-kahe perekonna laste lisandumine või koolist lahkumine). Esimeses kooliastmes õppis Rāpina valla koolides 2023/2024 õppeaastal ca 25% vähem lapsi kui aastal 2016/2017. Teises ja kolmandas kooliastmes ei ole esimese kooliastmega võrreldavat langust märgata. Selle põhjuseks on demograafiliste protsesside pikaajalisus, kuid vaadates laste arvu langust esimeses kooliastmes ootab see muutus lähiaastatel ka neid kahte kooliastet. Gümnaasiumihariduses ei ole märgatavaid muutusi õpilaste arvus vaadeldaval perioodil toimunud.

30% aastal 2023 läbiviidud vallaelanike küsitlusele vastanutest leiab, et gümnaasiumiharidus on viimase viie aastaga kas mõnevõrra või oluliselt halvenenud, ning pisut üle 20% vastanutest leidis, et mõnevõrra või oluliselt on halvenenud põhikooli haridusteenused.

Rāpina valla koolides on õppeaastal 2023/2024 kokku 71 õpetajat, neist Mehikoorma Põhikoolis seitse, Ruusa Põhikoolis 10, Viluste Põhikoolis 16 ja Rāpina Ühisgümnaasiumis 38. Kehtestatud kvalifikatsiooninõuetele vastavad neist kokku umbes 80% õpetajatest, mis on ligilähedaselt võrdne Eesti keskmisega. Kõige kriitilisem on olukord Mehikoorma Põhikoolis, kus kvalifikatsioonile vastab pisut üle poole (57%) õpetajatest. Õpetajate koosseis on tasapisi vanemas: 50-aastaste ja vanemate õpetajate osakaal on kasvanud. Selle trendi jätkudes kasvab ka pensionile minejate arv ning tuleb olla valmis täiendavateks personaliotsinguteks. Õpetajate vanuselise jaotuse seisukohalt on kriitilises seisus Mehikoorma ja Ruusa põhikoolid. Rāpina valla elanike arvu üldine vähenemine ja vananemine kardetavasti võimendab seda probleemi.

Alates 2024/2025 õppeaastast korraldatakse ümber Mehikoorma Põhikool statsionaarse tegutsemisvormiga põhikooliks, kus õppetegevus toimub I–II kooliastmes. Samas lõpetatakse Ruusa Põhikooli tegevus. Viluste Põhikool liidetakse Veriora Lasteaiaga Õnneseen, haridusasutuse nimeks saab Viluste Kool, edaspidine tegutsemise vorm on koolieelne lasteasutus ja põhikool, mis tegutsevad ühe asutusena.

Huviharidus

Räpina valla huvi- ja täiendõppeasutused on koondunud peamiselt Räpina linna, Mehikoorma alevikku ja Veriora alevikku, kuid tegevusi toimub ka suuremates külakeskustes.

Huviharidust pakuvad vallas:

- Räpina Muusikakool. Huvialad: klaver, viiul, kontrabass, kitarr, ukulele, basskitarr, akordion, löötspill, flööt, plokkflööt, klarnet, metsasarv, saksofon, trompet, kornet, löökpillid, soololaul. Õppevormid: põhiõpe, vabaõpe, üldkultuuriline õpe ja täiskasvanuõpe. Õpilasi 2023/2024 õppeaastal oli 84, õpetajaid 10.
- Räpina Spordikool. Huvialad: kergejõustik, korvpall ja võrkpall. Õpilasi 2023/2024 õppeaastal oli 112, treenereid kolm.
- piirkonnas tegutsevad aktiivsed noorkotkaste ja kodutütarde rühmad, huvitegevusi noortele pakuvad MTÜ Kivilille, MTÜ Urban Style JJ-Street Tantsukool, MTÜ Kagu Vibuklubi, MTÜ Räpina Noored, SA Räpina Inkubatsioonikeskuse Räpina loomemaja, OÜ TrekPall, Räpina valla kultuuriasutused ning vähemal määral muud asutused või eraisikud. Järjepidevalt osaleb huvihariduses või -tegevuses Räpina vallas 480 noort (2023. aasta seisuga).

Lisaks tehakse koostööd teiste omavalitsustega (peamiselt Põlva ja Tartu) huvihariduse võimaldamiseks valdkondades, mida Räpina vallas ei pakuta.

Noorsootöö

Räpina vallas tegutsevad kaks avatud noortekeskust (SA Veriora Noortekas ja Räpina Noortekeskus) ja suuremates küldes viib noortele tegevusi läbi liikuv noorsootöötaja. Lisaks tegutseb noorsootöö valdkonnas projektipõhiselt MTÜ Räpina Avatud Noortekeskus. Piirkonnas tegutsevad ka aktiivsed noorkotkaste ja kodutütarde rühmad. Peale avatud noorsootöö teenuse ja noortekeskustes toimuvate huvitegevuste, pakutakse noortele huvitegevuse võimalusi ka koolides, raamatukogudes, kultuurimajades, Räpina loomemajas ja mujalgi.

Noortele suunatud tegevuste puhul on oluline noorte omaalgatus, tegevust on alustanud noorteaktiiv. Edasise töö jätkamiseks ja noorte edukaks kaasamiseks on oluline edasi arendada neile mõeldud veebikülge noored.rapina.ee. Vastu on võetud Räpina valla noortevolikogu põhimäärus, millega luuakse Räpina Vallavolikogu juurde Räpina valla Noortevolikogu. Noortevolikogu loomise eesmärk on anda valla noortele oma esinduskogu kaudu vallaelu korraldavates küsimustes võimalus sõna sekka öelda ja ettepanekuid teha, julgustada noorte kodanikualgatusi ja kaasata noori vallaelu korraldamist puudutavatesse otsustusprotsessidesse.

Elanike turvalisust ning vajadusi ja heaolu toetav keskkond

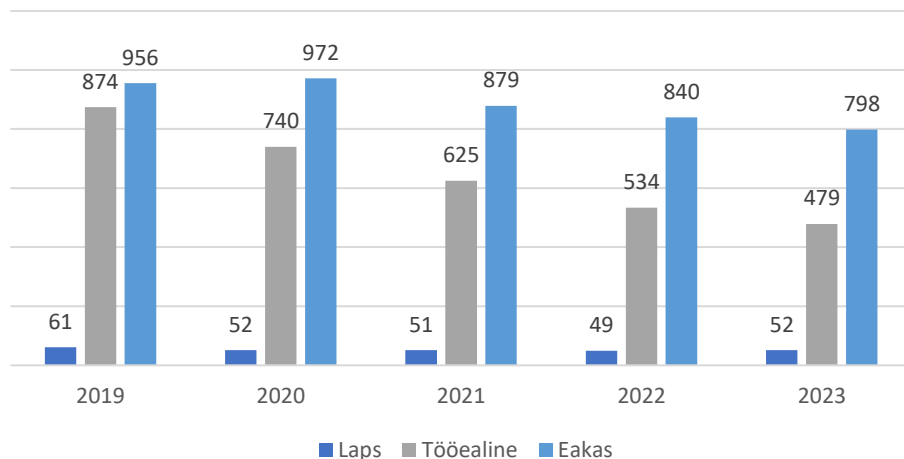
Sotsiaalteenused ja -toetused

Räpina vallas elab seisuga 01.01.2024 kokku 1639 inimest, kes on vanemad kui 65 aastat (28% kogu elanikkonnast). Sotsiaalkindlustusameti andmetel oli Räpina vallas 2023. aasta lõpu seisuga 1329 puudega inimest (osakaal rahvastikust 21,97%), sh lapsi 52, tööealisi 479 ning eakaid 798 (vt Joonis 21).¹²

---

¹² Allikas: Sotsiaalkaitse statistika kohalike omavalitsuste kaupa, Sotsiaalkindlustusamet, <https://sotsiaalkindlustusamet.ee/asutus-uudised-ja-kontakt/praktiline-teave/statistika>, dokument „Puuded“

Puudega inimesed eagrupiti

Joonis 21 Puudega inimesed eagrupiti 2019-2023

Allikas: Sotsiaalkaitse statistika kohalike omavalitsuste kaupa, Sotsiaalkindlustusamet

Puudeliikide lõikes enim on liikumispuudega (634), liitpuudega (398) ja psüühikahäirega (234) inimesi. Kuigi jooniselt 23 on näha, et puudega inimeste arv vallas on vähenenud, siis laste ja eakate osas on vähenemine korrelatsioonis elanike arvu üldise vähenemisega. Tööealiste puhul võib oletada, et kahanemine on tingitud töövõime reformi rakendumisest. Elanikkonna jätkuv vananemine toob tõenäoliselt tulevikus kaasa erivajadustega inimeste kasvu.

Sotsiaalkindlustusameti andmetel saab Räpina vallas erinevat liiki pensioni 2023. aasta oktoobri seisuga kokku 1735 inimest, sh 28 toitjakaotuspensioniga saajat. Keskmine vanaduspension on Räpina vallas 685 eurot (seisuga oktoober 2023, november 2022 oli keskmine pension 586 eur).¹³

Kolme- ja enamalapseliste peredes kasvab kokku 129 last (ühe lapsega peredes on kokku 247 last ja kahe lapsega peres 147 last).¹⁴

2023. aastal esitati kokku 235 toimetulekutoetuse taotlust ja toetuste summa kokku oli 86 413,87 eurot. Taotlejate hulgas peresid oli 57, leibkonna liikmete arv oli kokku 100 inimest.¹⁵ 2023. aastal sai toimetulekutoetust Räpina vallas 52 (sh 18 Ukrainast saabunud) leibkonda.

Sotsiaalse kaitse kulud moodustasid 2023. aasta Räpina vallas kogukuludest 13% (vt Joonis 22), võrreldes 2022. aastaga on kasv 29,9%.

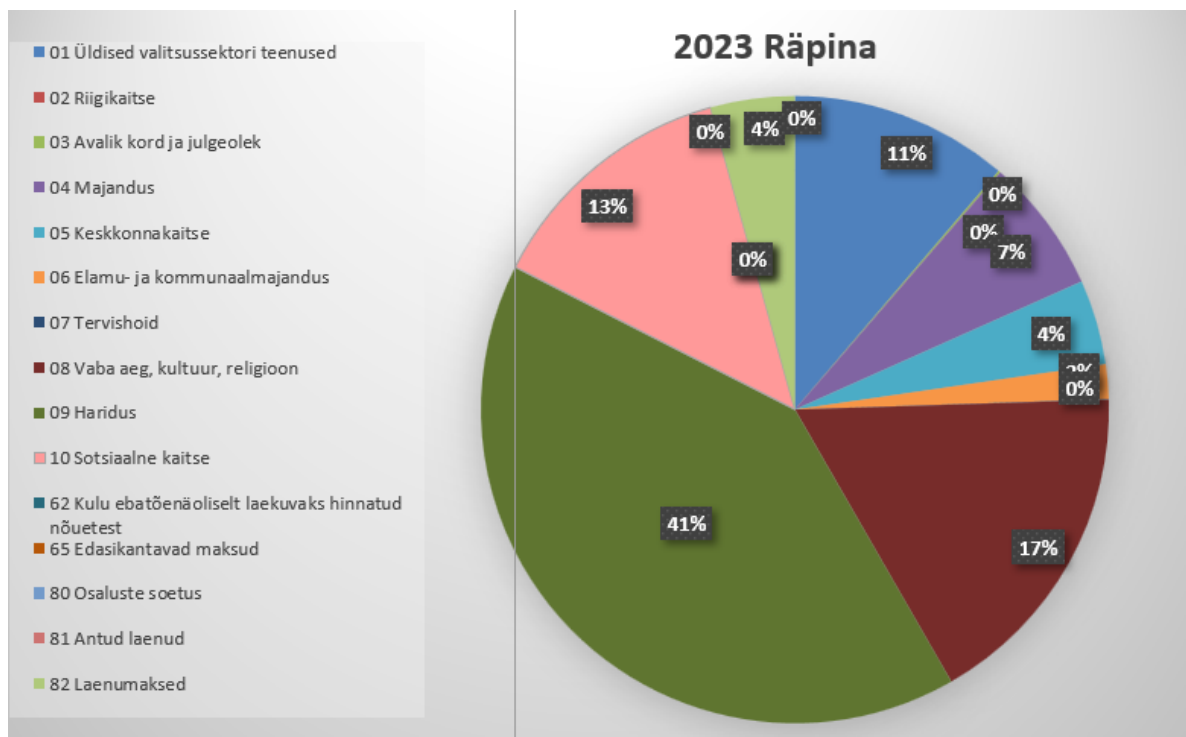
¹³ Allikas: Sotsiaalkaitse statistika kohalike omavalitsuste kaupa, Sotsiaalkindlustusamet,

<https://sotsiaalkindlustusamet.ee/asutus-uudised-ja-kontakt/praktiline-teave/statistika>, dokument „Pensionid“

¹⁴ Allikas: Sotsiaalkaitse statistika kohalike omavalitsuste kaupa, Sotsiaalkindlustusamet,

<https://sotsiaalkindlustusamet.ee/asutus-uudised-ja-kontakt/praktiline-teave/statistika>, dokument „Rahvastik“

¹⁵ Allikas: Toimetulekutoetuste 2023. a aasta aruanne, Sotsiaalkindlustusamet

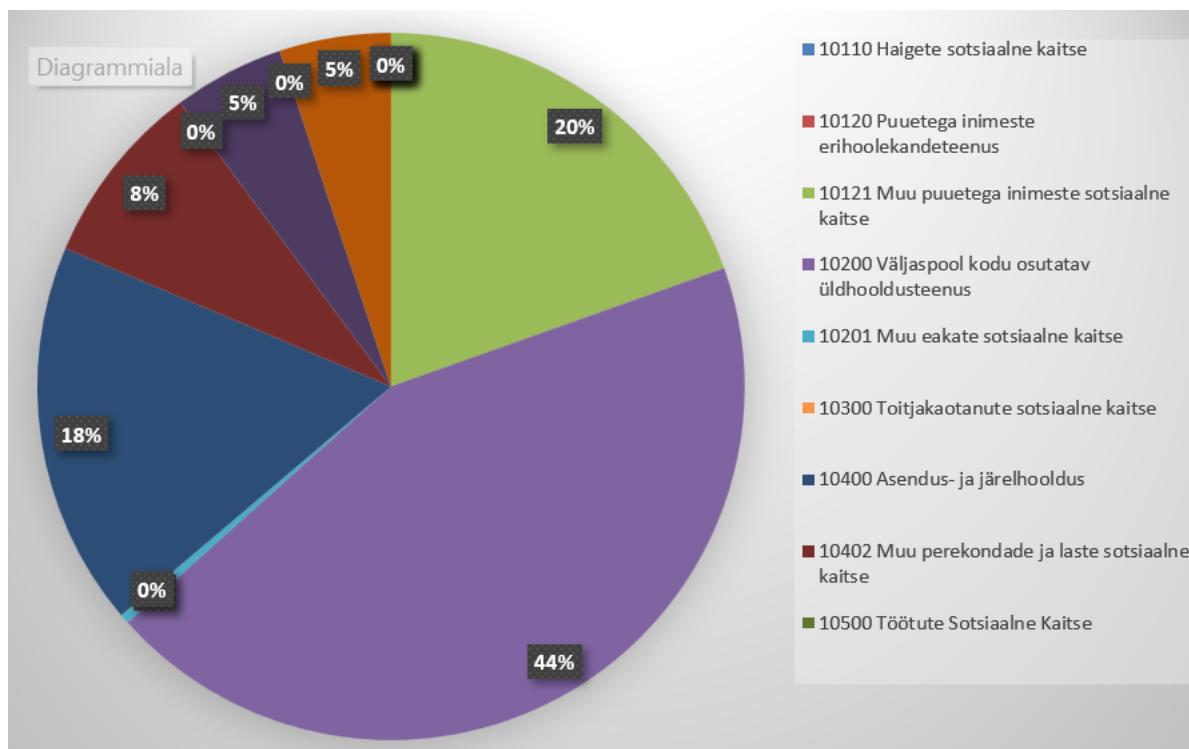

Joonis 22 Räpina valla kulude osakaal (%) tegevusvaldkonniti 2023. a

Allikas: Sotsiaalse kaitse statistika kohalike omavalitsuste kaupa, Sotsiaalkindlustusamet¹⁶

Sotsiaalse kaitse kulu liikidest oli 2023. aasta suurima osakaaluga väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus (44% ehk 746 542 eurot) ja muu puuetega inimeste sotsiaalse kaitse kulu (20% ehk 333 446 eurot). (vt Joonis 23)

¹⁶ Allikas: Sotsiaalkaitse statistika kohalike omavalitsuste kaupa, Sotsiaalkindlustusamet, <https://sotsiaalkindlustusamet.ee/asutus-uudised-ja-kontakt/praktiline-teave/statistika>, dokument „Sotsiaalkaitse kulud“

Joonis 23 Rõpina valla sotsiaalse kaitse kululiikide osakaalud (%) 2023. a

Allikas: Sotsiaalse kaitse statistika kohalike omavalitsuste kaupa, Sotsiaalkindlustusamet¹⁷

Rõpina Vallavalitsus osutab abivajajatele sotsiaalhoolekande seaduses ettenõhtud sotsiaalteenuseid, maksab sotsiaaltoetuseid ning tagab lastekaitsetõõ toimimise kooskõlas lastekaitseseadusega.

Rõpina valla eelarvest makstavad sotsiaaltoetused on

- Kindlaksmääratud toetused (sõnnitoetus, lasteaia toidupõeva toetus, koolitoetus, koolilõputoetus, toetus lapse prillide soetamiseks, hooldajatoetus, saunapiletitoetus, matusetoetus, toimetulekutoetus)
- Avalduse ja kaalutusotsusel makstavad õhekordsed toetused, mida makstakse hindamiskriteeriumite alustel (laste laagritoetus, koolitoidutoetus, sotsiaaltransporditeenus toetus, kutsekooli õpilase toetus, õhiselamuõõri toetus, küttoetus, ravimitoetus, ravikulude toetus, hooldekodu kohatasu toetus, hooldajatoetus, muud õhekordsed toetused).

Rõpina Vallavalitsuse eelarvest makstavate toetuste kogusumma 2022. aastal oli kokku 228 114 eurot, mida maksti kokku 936 inimesele ning see on mõningase kõikumisega olnud umbes samal tasemel nagu eelmistel aastatel (2020. aastal 807 inimest, 2021. aastal 983 inimest) (vt Tabel 7).

¹⁷ Allikas: Sotsiaalkaitse statistika kohalike omavalitsuste kaupa, Sotsiaalkindlustusamet, <https://sotsiaalkindlustusamet.ee/asutus-uudised-ja-kontakt/praktiline-teave/statistika>, dokument „Sotsiaalkaitse kulud“

	Aasta			Isikuid kordumatult		
	Summa			2020	2021	2022
Alammeede	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Erakorralise olukorra toetus		7 961	5 583		39	21
Huvitegevuse toetus		595	1 500		3	2
Kooli-või lasteaialõuna toetus			8			1
Küttetoetus	466	2 588	7 438	3	19	29
Laagrituusiku toetus		642			2	
Lapse koolilõpetamise toetus	4 000	4 900	3 950	59	74	62
Lapse koolimineku toetus	24 950	23 350	23 450	499	466	469
Lasteaiamaksutoetus		219			1	
Matusetoetus	27 500	29 298	25 128	110	117	100
Muu toetus		23 009	25 142		90	92
Prillitoetus	50	1 601	2 020	1	31	36
Puudega inimese toetus	4 320	3 880	3 680	28	25	23
Ravimitoetus	370	1 344	1 488	2	14	11
Rehabilitatsiooni-ja taastusraviteenuse toetus			240			1
Taastus-ja hooldusravi toetus		400			3	
Tehnilise abivahendi omafinantseeringu toetus	240	250	2 019	1	2	7
Tervisetoeetus (üldine)		180	1 865		1	9
Toetus isiklike kulude katmiseks	85 244	91 081	118 919	53	47	52
Toetus lastega peredele	4 410	4 060		28	26	
Toetus puudega inimese hooldamise eest	4 198	4 225	4 785	23	21	18
Tähtpäevatoetus		345	900		2	3
Grand Total	155 749	199 927	228 114	807	983	936

Tabel 7 Räpina Vallavalitsuse makstavad toetused aastatel 2020-2022

Allikas: Sotsiaalkaitse statistika kohalike omavalitsuste kaupa, Sotsiaalkindlustusamet¹⁸

Räpina valla poolt korraldatavad ja osutatavad sotsiaalteenused on: koduteenus, väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus, tugiisikuteenus, täisealise isiku hooldus, isikliku abistaja teenus, varjupaigateenus, turvakoduteenus, sotsiaaltransporditeenus, eluruumi tagamise teenus, võlanõustamisteenus, lapsehoiuteenus, asendus- ja järelhooldusteenus ja sotsiaaltoetus.

2023. aastal oli unikaalseid hooldatavaid kokku 121 inimest, sh kuni 18. a vanuseid 4 inimest.¹⁹

Räpina Vallavalitsuse osutatavate teenuste saajate arv 2022. aastal oli kokku 367 inimest, sh koduteenust 46, tugiisikuteenust 69, sotsiaaltransporditeenust 196, eluruumi tagamise teenust 53, võlanõustamisteenust 3.²⁰

Tugiisikuteenuse saajate arv on viimaste aastate jooksul kasvanud – 2020. aastal 20, 2021. aastal 35 ja 2022. aastal 69 inimest (sh 53 pere tugiisikuteenuse saajat ning 16 last või täiskasvanut).

Pakutavad sotsiaalteenused vastavad käesoleval hetkel Räpina valla vajadustele.

Räpina vallas tegutsevad järgmised hoolekande teenuse pakkujad:

- AS Räpina Haigla (väljaspool kodu osutatav ööpäevaringne üldhooldusteenus, lisaks selle veel iseseisev statsionaarne õendusabiteenus, tugiisikuteenus, koduteenus, koduõe teenus, jt; AS Räpina Haiglas on kohti iseseisva statsionaarse õendusabi jaoks 15, üldhoolduse jaoks kuni 60).

¹⁸ Allikas: Sotsiaalkaitse statistika kohalike omavalitsuste kaupa, Sotsiaalkindlustusamet

¹⁹ Allikas: Sotsiaalkaitse statistika kohalike omavalitsuste kaupa, Sotsiaalkindlustusamet

²⁰ Allikas: Sotsiaalkaitse statistika kohalike omavalitsuste kaupa, Sotsiaalkindlustusamet,

<https://sotsiaalkindlustusamet.ee/asutus-uudised-ja-kontakt/praktiline-teave/statistika>, dokument „Kohalike omavalitsuste teenused“

- Leevi hooldekodu (KOV hooldekodu, ööpäevaringset hooldusteenust pakkuv 24-kohaga asutus)
- EELK Räpina Miikaeli koguduse hooldekodu (Räpinas asuv ööpäevaringset hooldusteenust pakkuv hoolekandeesutus 36 vanurile ja puudega isikule). Lisaks on hooldekodu juures diakooniamaja, kus tegutseb päevakeskus vanuritele ja puuetega isikutele ning osutatakse riiklikult rahastatavat erihoolekandeteenust psüühiliste erivajadustega inimestele (igapäevaelu toetamise teenus).
- Ristipalo pansionaat (pakub koduseid, iseseisvaid ja turvalisi elamistingimusi ning väljaspool kodu osutatavat ööpäevaringset hooldusteenust (teenuskohtade arv ca 100)).

Lastekaitsealast tegevust korraldab valla lastekaitsetöötaja. Menetletud lastekaitsejuhtumite arv on perioodil 2020–2022 märgatavalt vähenenud. Kui 2020. aastal oli neid 20, siis 2022. aastal 9 (vt Tabel 8).

	2022	2021	2020
Laste arv, kellega seotult menetleti lastekaitsealaseid juhtumeid	9	7	20
sh lapsed, kelle puhul algatati juhtum aruandeaastal	9	7	0
Laste arv, kellega seotult lõpetati lastekaitsealane juhtum	6	0	0
sh lapsed, kelle puhul lõpetati juhtum aruandeaastal seetõttu, et lapse abivajadus sai rahuldatud	6	0	0
Laste arv, kes eraldati perest	0	2	4
Perest eraldatud lastest paigutati			
eestkosteperre	0	0	0
hooldusperre	0	0	0
asenduskodusse või perekodusse	0	1	3
turvakodusse	0	0	0
naasid perekonda	0	0	0
muu	0	1	1

Tabel 8 Lastekaitsealased juhtumid aastatel 2020-2022

Allikas: Räpina Vallavalitsus

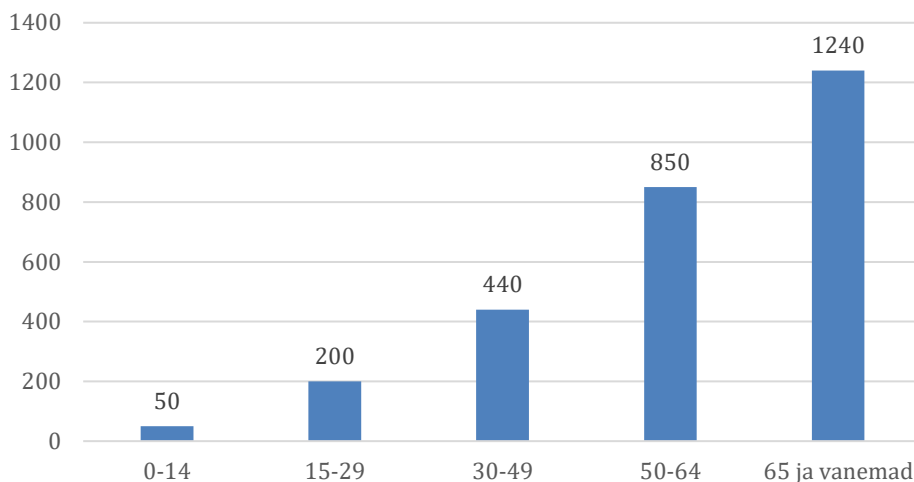
Lastega peredele ja lastele pakutakse vajaduspõhiselt järgmisi sotsiaalteenuseid – koostööpartneri SOS Lasteküla Eesti Ühingu abil teeb peredega tööd peretugevdustöötaja (laste peredest eemaldamise ennetus, sotsiaalselt saamatud ja abi, tuge vajavad pered) – kuni 15 pere 1 peretugevdustöötaja kohta. Räpina vald on ühinenud noortegarantii tugisüsteemiga.

Tervishoid ja rahvatervis

Vallas tegutseb AS Räpina Haigla, mis on nii tervishoiu- kui hoolekandeesutus. Esmatasandi tervishoiuteenust pakub OÜ Räpina Tervisekeskus, kuhu on koondunud perearstid, füsioterapeut, ämmaemand, massöör, maniköörija ja pediköörija. AS Räpina Haigla alluvuses on ka SA Räpina Saun, mis pakub saunateenust). Verioral asub perearsti kabinet.

Statistikaameti andmetel oli Rápina valla elanikel 2021. aastal pikaajaline haigus või terviseprobleem 2780-l inimesel (46% elanikkonnast)²¹ (vt Joonis 24).

2021 Mehed ja naised, Rápina vald

Joonis 24 Pikaajalise haiguse või terviseprobleemi olemasolu Rápina valla elanikel vanusegruppide lõikes
Allikas: Statistikaamet

Turvalisus

Valda teenindab korrakaitse küsimustes Politsei- ja Piirivalveameti Lõuna prefektuur. Turvalisuse tagamiseks on loodud MTÜ Rápina Korrakaitse, mille eesmärgiks on avaliku korra toetamine, turvalisuse suurendamine, terve elustiili ja esteetiliste väärtushinnangute propageerimine. Turvalisust aitab tõsta videovalve Rápina linnas, Veriora ja Mehikoorma alevikus ning suuremate külade keskustes.

Kuritegevust esineb tihedamalt noorte seas, kes ei ole leidnud endale eakohast tegevust. Süütegudest on enim levinud vargused. Haldusõigusrikkumistest moodustavad enamiku liikluseeskirja rikkumised, mis on omakorda peamiselt kiiruseületamised.

Rápina linnas asub Rápina päästekomando, mis teenindab ligikaudu 25 km raadiuse kaugusel asuvaid külasid, asulaid, alevikuid, kuid vajadusel käiakse abis ka kaugemates piirkondades. Päästeameti andmete kohaselt²² 2023. aastal hukkus tulekahjus üks inimene, vigastatuid polnud, veeõnnetustes hukkunuid ei olnud. Kokku tehti Päästeametile väljakutseid 135 korral ning ennetusalaseid kodunõustamisi tegi Päästeamet 197 korral.

Piirkonna eripärasid väärtustav kultuuriruum

Kultuur, vaba aeg ja sport

Rápina valla ajaloo- ja kultuuripärand on rikkalik ja selle tutvustamine mitmekülgne. Elav ja aktiivne on ka valla kultuurielu.

Olulisemad kultuurielu edendavad organisatsioonid on Rápina Valla Kultuurikeskus, SA Rápina Kultuurkapital, Veriora Kultuur (Leevi rahvamaja ja Veriora rahvamaja), Mehikoorma Kultuur (Mehikoorma seltsikeskus ja Aravu rahvamaja) ja paljud teised. Kultuuriüritusi saab lisaks rahvamajadele läbi viia Veriora vabaõhulaval ja Leevil Vöhanduveere vabaõhukeskuses,

²¹ Rahva ja eluruumide loendus 2021 (RL21601)

²² <https://www.rescue.ee/et/statistika-kohalikele-omavalitsustele>

külaplatsidel, sadamaaladel, Rápina mõisahoones ja -pargis ja mujalgi. Rahvamajad korraldavad erinevaid sündmusi (traditsioonilised – nt vabariigi aastapäevaga seonduvad, emadepäeva kontserdid, jaanipeod, jõuludega seonduvalt laadad, kontserdid, aastavahetusepeod jne) ja näitusi ning aitavad hoida rahvakultuuri traditsiooni. Üldises plaanis on Rápina Vallavalitsus avalike sündmuste korraldamise ülesandeks pannud kultuuriasutustele ning kodanikuühenduste tegevus on vabatahtlikuna täienduseks Rápina valla kultuurielu maastikule. Kultuurimajade külastatavus läbi aastate on vähenenud.

Raamatukogud asuvad Võõpsus, Lintes, Ruusal, Leevakul, Rápinas, Mehikoormas, Verioral ja Leevil. Raamatukogude külastatavus varieerub, sõltudes raamatukoguhoidja aktiivsusest ja teeninduskultuurist (nt sündmuste ja näituste korraldamine, oma raamatukogu pildis hoidmine nt sotsmeedias jne), samuti kas on samas majas või lähedal kool, kas lahtiolekuajad võimaldavad käia ka õhtuti ja nädalavahetuseti. Külades asuvad raamatukogud täidavad ka kogukonnakeskuse ülesannet, kus korraldatakse kogukonnale suunatud üritusi ja näitusi.

Rápina vallas toimuvad mitmed traditsioonilised kultuuriüritused ja -sündmused: aastapreemiate tänuõhtu, maakondlik sõbrapäevapidu noortele, Hea Kodu Päevad, vee- ja jääpeod Mehikoormas, Võõpsu kalameestepäev, Peipsi Järvefestival Mehikoorma ja Rápina sadamates, vanavanematepäeva tähistamine (ülevallaline), õpetajatepäeva tänuõhtu, eakate pidu Vilustes (ülevallaline). Uuendusena ollakse taastamas suvelavastuste traditsiooni. Samuti toimuvad valla külades külade kodukandipäevad ja ühised sündmuste tähistamised (jaaniõhtud, vastlapäevad, aastalõpupeod). Lisaks senistele vajaks Rápina vald aga uut mainesündmust senise Hea Kodu Päevade asemel.

Mäluasutustest asuvad Rápina vallas Rápina Koduloo- ja Aiandusmuuseum, Leevi Kodukandimuuseum, Süvahavva villavabrik-muuseum, Rápina Paberivabrik ja Leevaku Hüdrolektriijaam. Rápina Koduloo- ja Aiandusmuuseumi tööd aitab sisukamaks muuta ja rahvale lähemale tuua Muuseumi Sõprade Seltsing. Muuseumi külastajate arv on viimastel aastatel olnud renoveerimistöode tõttu väike, kuid jõudis 2023. aastal siiski 3547 inimeseni. Muuseumi kontseptsioon, ekspositsioonilahendus ja seal pakutavad teenused vajavad jätkuvat kaasajastamist.

Samuti on vallas mitmekülgsed ennekõike loodusega seotud vaba aja veetmise võimalused (RMK puhkekohad ja matkarajad, puhke- ja virgestusalad, supuskohad, kanuu- ja paadilaenus võimalused, Rápina, Mehikoorma ja Võõpsu sadamad jt).

Suur roll valla kultuuri arengus on kanda kirikutel ja kogudustel – EELK Rápina Miikaeli ja EELK Mehikoorma kogudused; EAÕK Rápina, Mehikoorma ja Võõpsu kogudused; Jehoova tunnistajate Rápina kogudus; Eesti Metodisti Kiriku Rápina kogudus.

Rápina vallas on spordielu korraldamine suures osas koondunud mittetulundussektorisse. Spordisaalid asuvad Rápina Ühisgümnaasiumis, Rápina Aianduskooli juures, Ruusa Põhikoolis, Viluste Põhikoolis, Leevi rahvamajas ja Mehikoorma Põhikoolis. Kaasaegsete sportimisvõimalustega staadion paikneb Rápina Ühisgümnaasiumi territooriumil. Valla erinevates piirkondades paiknevad jalg-, korvpalli-, võrkpalli- ja muud pallimänguplatsid ning väljõusaalid. Rahvaspordi edendamisele aitavad kaasa erinevad kergliiklusteed ja korrastatud metsarajad. Noortele on rajatud kaks skateparki.

Välisportimisvõimalused on head. Rajatud on erinevaid kergteid ja viimastel aastatel mitu uut jõulinnakut (Mehikoorma, Rápina paisjärv, Rápina staadion jt). Sporditegevust veab eest ja korraldab peamiselt MTÜ Rápina Spordiklubi. Oluliseks saavutuseks on 2021. aastal valminud Rápina staadion, mis mitmekesisas sportimise võimalusi, muutis kogu Rápina keskuse ilmet paremaks ja on kõigile avatud sportimiseks.

Vallas toimuvad regulaarsed spordiüritused (nt Raudmehe triatlon, erinevad rattarallid: laste rattapäev, rattatuur jt), mida korraldavad mittetulundusühendused. Spordiüritusi korraldab ka Räpina Spordikool valla allasutusena. Vallas on registreeritud kaheksa spordiklubi. Spordiharrastus on peamiselt rahva / harrastusspordi tasemel (vt Tabel 9).

Spordiala	Harrastajaid kokku	Mehi kokku	Naisi kokku	Täiskasvanuid kokku	Täiskasvanud mehi	Täiskasvanud naisi	Noori kokku	Poisse	Tüdrukuid
Aerutamine	22	17	5	16	13	3	6	4	2
Jalgpall	16	10	6	5	3	2	11	7	4
Kepikõnd	8	2	6	8	2	6	0	0	0
Kergejõustik	77	38	39	0	0	0	77	38	39
Korvpall	49	36	13	19	6	13	30	30	0
Lennuketta sport	16	13	3	14	11	3	2	2	0
Mootorrattasport	77	74	3	64	61	3	13	13	0
Ratsasport	10	2	8	2	0	2	8	2	6
Tennis	8	2	6	8	2	6	0	0	0
Tervisejooks ja -kõnd	13	5	8	13	5	8	0	0	0
Vibusport	36	19	17	2	1	1	34	18	16
Võrkpall	44	28	16	12	12	0	32	16	16
Kokku	376	246	130	163	116	47	213	130	83

Tabel 9 Registreeritud harrastajad Räpina vallas
Allikas spordiregister

Kodanikuaktiivsus ja vabaiühendused

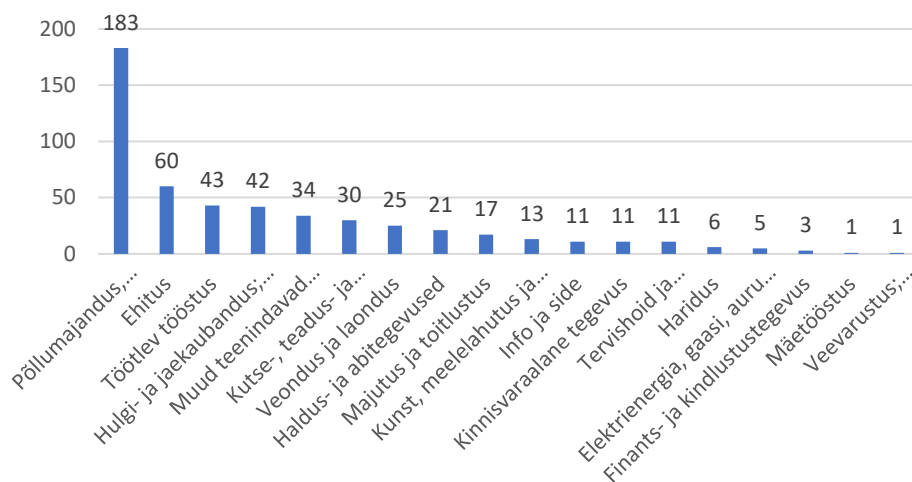
Räpina vallas on kokku 15–20 aktiivsemat kodanikuühendust, ehk aktiivseid ja ettevõtlikke inimesi, kes soovivad üheskoos neid huvitavas valdkonnas tegutseda. Peamised tegevusvaldkonnad on kultuurielu edendamine, sporditegevused, jahindus ja kalandus, nais- ja eakate liikumine, noorteühendused – aga ka külaseltsid. Piirkonniti on kogukondade panused erinevad. Külaseltsidest on aktiivseimad Leevi piirkonnas MTÜ Võhanduveere (sh korraldab Leevi kodukandipäeva), Räpina piirkonnas MTÜ Leevakk, Mehikoorma piirkonnas Mehikoorma Arengu Selts. Lisaks on veel Leevaku, Linte, Naha, Ruusa, Võõpsu, Aravu, Leevi, Pahtpää ja Süvahavva külaseltsid ja nendes külates on kõige selgemini välja kujunenud ka külatraditsioonid ja tehakse kodanikualgatusele tööd küla arengu nimel. Külakogukondade aktiveerimiseks ja arendamiseks toetab vallavalitsus aga neid iga-aastaselt tegevustoetuste ja projektitoetustega (ca 60 000 aastas).

Elujõuline ja arenev ettevõtlus

Ettevõtlus ja ettevõtlikkus

Aastal 2023 oli Räpina valda registreeritud 517 ettevõtet (vt Joonis 25, lk 36). Suurima osa neist moodustasid põllumajanduse, metsamajanduse ja kalapüügiga tegelevad ettevõtted (183), millele järgnesid ehitusettevõtted (60), töötlev tööstus (43) ning hulgi- ja jaekaubandusettevõtted (42). Nimetatud neli valdkonda moodustavad üle 60% kõikidest valda registreeritud ettevõtetest.

Registreeritud ettevõtted 2023

Joonis 25 Registreeritud ettevõtted Rõpina vallas aastal 2023
Allikas: Statistikaamet

Valla põhjaosas on enim kalapüügi ja ehitusvaldkonnaga seotud ettevõtteid, lõunaosas põllumajanduse, turismi ja ehitustegevusega tegutsevaid ettevõtjaid ning keskosas põllumajanduse, puidu- ja metsandusega tegelevaid ettevõtteid. Teenindussektor on enam arenenud Rõpina linnas, kuhu on koondunud suurem osa teenindusasutustest: toitlustus, jaekaubandus, iluteenused, tervishoiu teenused.

Turism ja puhkemajandus on vallas olulisel kohal, kuna sinne looduskeskkond (Lämmijärv, Võhandu jõgi, kaitsealad jm) soosib nii sise- kui ka väliturismi. Majutusteenuse pakkujaid paikneb linnas ja keskusest eemal looduskaunites kohtades.

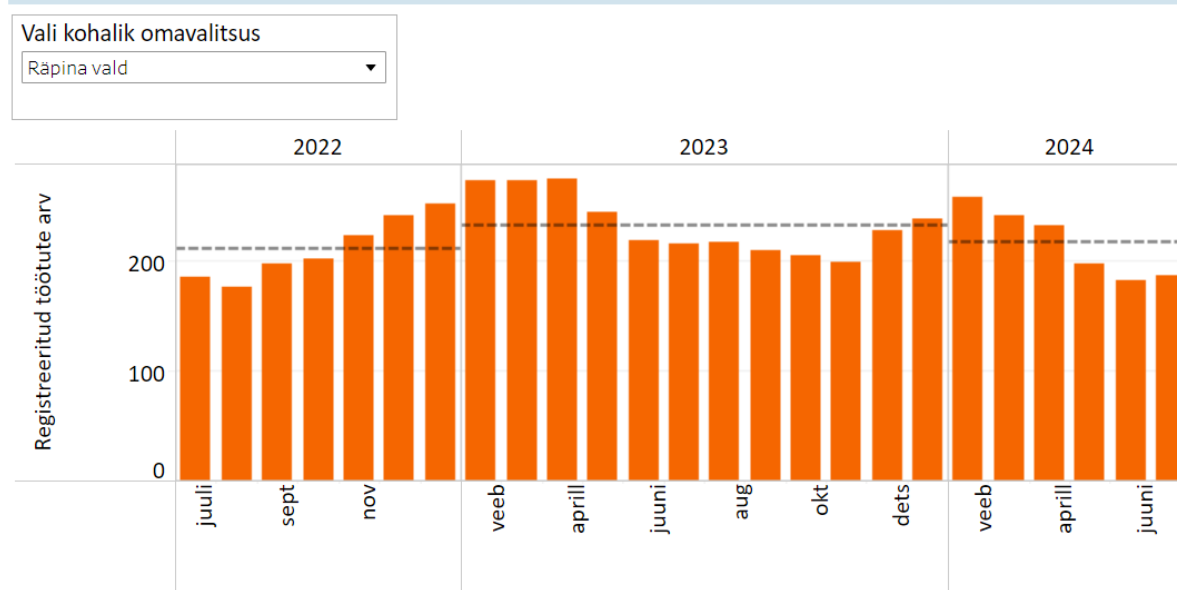
Potentsiaalseks tööstusala arenduspiirkonnaks on planeeritud Tartu-Rõpina-Võrska maantee ääres asuv tehnopargi territoorium.

Ettevõtluse edendamiseks on juba 1999. aastal Rõpinasse asutatud SA Rõpina Inkubatsioonikeskus. Sihtasutuse eesmärgiks on piirkonna ettevõtluse arendamine ja toetamine, ettevõtlusalaste koolituste organiseerimine ning koostöö korraldamine ettevõtete vahel.

Tööturg

Rõpina valla tööealiste elanike arv (vanuses 15–74) seisuga 01.01.2024 oli 4443 inimest. Töötukassa andmetel on registreeritud töötute arv Rõpina vallas olnud aastatel 2022 ja 2023 keskmisel tasemel 233 inimest.

Registreeritud töötud kohalikus omavalitsuses kuu lõpu seisuga

Joonis 26 Registreeritud töötud Räpina vallas 2022-2024

Allikas: Töötukassa

Räpina valla elanike keskmine brutopalk 2022. aasta lõpu seisuga oli 1307 eurot²³, mis on oluliselt madalam kui Eesti keskmine brutopalk 1685 eurot.

Demograafiline töötururindeindeks (5–14-aastaste ja 55–64-aastaste inimeste omavaheline proportsioon) oli 01.01.2024 seisuga 0,51 (Eesti keskmine 0,9), mis näitab, et Räpina valla elanikest siseneb vanuse tõttu järgmistel aastatel tööturule oluliselt vähem inimesi, kui sealt lahkub.

Sarnaselt paljudele teistele Eesti omavalitsustele töötab märgatav osa Räpina valla tööealistest elanikest väljaspool koduvalda. Viimase rahvaloenduse andmetel töötas Räpina valla elanikest 951 inimest väljaspool koduvalda ja kuus inimest välismaal (kokku 28% tööealisest elanikkonnast)²⁴.

²³ Allikas: Statistikaamet, <https://juhtimislaudad.stat.ee/et/piirkondlik-statistika-3/rapina-vald-54>

²⁴ https://andmed.stat.ee/et/stat/rahvaloendus_rel2021_rahvastiku-majanduslik-aktiivsus_hoivatud-ja-tooranne/RL21163/table/tableViewLayout2